

Pielikums
Tukuma novada domes 28.05.2025.
lēmumam Nr. TND/1-1.1/25/333
(prot. Nr. 8, 21. §)

Tukuma muzeja Durbes pils kompleksa darbības un attīstības stratēģija 2025.–2030. gadam

Tukumā 2025

Saturs

<u>Ievads</u>	3
<u>1. Pašreizējās situācijas raksturojums</u>	4
<u>1.1. Durbes pils kompleksa ēkas – valsts nozīmes kultūras piemineklis</u>	4
<u>1.2. Durbes pils kompleksa kultūrvēsturiskais raksturojums</u>	4
<u>1.3. Iepriekšējā stratēģijas darbības periodā izvirzītie mērķi un sasniegtie rezultāti</u>	5
<u>1.4. Objekta darbības spēju izvērtējums</u>	7
<u>1.4.1. Īpašumtiesības un Durbes pils kompleksa apsaimniekošanas vēsture</u>	7
<u>1.4.2. Durbes pils kompleksa darbības spēju izvērtējums</u>	8
<u>1.5. Ārējās darbības vides izvērtējums</u>	9
<u>1.6. Kultūras mantojuma objekta mērķu grupu apraksts</u>	9
<u>2. Stratēģiskie mērķi</u>	11
<u>2.1. Tukuma muzeja Durbes pils kompleksa misija, vīzija un vērtības</u>	11
<u>2.1.1. Durbes pils kompleksa attīstības vīzija</u>	11
<u>2.1.2. Vērtības</u>	13
<u>2.1.3. Darbības pamatprincipi</u>	13
<u>2.2. Kultūras mantojuma objekta darbības mērķi un uzdevumi 2025.–2030. gadam</u>	14
<u>2.3. Durbes pils kompleksa stratēģija ir sasaistē ar plānošanas dokumentiem</u>	16
<u>3. Kultūras mantojuma objekta darbības plānotie rezultāti</u>	16
<u>3.1. Kultūras mantojuma objektā plānoto pasākumu un pakalpojumu apraksts</u>	16
<u>3.2. Kultūras mantojuma objektā plānotais apmeklējuma pieaugums</u>	18
<u>3.3. Durbes pils kompleksa stratēģijas mērķu īstenošanas plāns</u>	19
<u>3.3.1. Durbes pils apbūves restaurācija un atjaunošana muzeja attīstībai</u>	19
<u>3.3.2. Sabiedrībai pieejama un izmantojama krājuma veidošana un saglabāšana</u>	19
<u>3.3.3. Muižu vēstures pētniecību un pētniecības rezultātu pieejamība plašai sabiedrībai</u>	20
<u>3.3.4. Durbes pils kompleksa plašāk atpazīstamība reģionā, valsts un arī Baltijas mērogā</u>	21
<u>3.4. Durbes muižas kompleksa stratēģijas izpildes kvantitatīvie rādītāji (2025–2030)</u>	21
<u>4. Stratēģijas ieviešana</u>	21
<u>4.1. Sabiedrības līdztiesība kultūras norišu pieklūstamībā</u>	21
<u>4.2. Vides pieejamības izvērtējums</u>	23
<u>4.3. Aktivitātes vides pieejamības uzlabojumiem (2025–2030)</u>	23
<u>4.4. Publicitātes un mārketinga aktivitātes</u>	24
<u>4.4.1. Publicitātes plāns mērķauditoriju sasniegšanai</u>	24
<u>4.4.2. Mārketinga aktivitātes</u>	25
<u>4.5. Vadības sistēma un organizatoriskā struktūra Durbes pils kompleksā</u>	26
<u>4.6. Projektu vadības, ieviešanas un uzraudzības shēma un kvalitātes kontrole</u>	27
<u>4.7. Kultūras mantojuma objekta ilgtspēja</u>	29
<u>4.8. Stratēģijas ieviešanas uzraudzība</u>	29

Ievads

Tukuma muzeja Durbes pils kompleksa darbības un attīstības stratēģija (turpmāk – Stratēģija) 2025.–2030. gadam ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kas sagatavota ņemot vērā Tukuma muzeja darbības un attīstības stratēģijā 2024.–2028. gadam izvirzītos stratēģiskos mērķus un prioritātes. Stratēģijā formulēti rīcības virzieni un uzdevumi un plānotie darbības rezultāti.

Durbes muižas apbūve ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. Divas no apbūvē ietilpstošajām ēkām – pils un kalpu māja – ir valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi ar atsevišķu numuru. Durbes pils ir Tukuma novada pašvaldības iestādes “Tukuma muzejs” (turpmāk – Muzejs) struktūrvienība. Durbes pils kompleksā ir darba vieta Muzeja krājuma nodaļai, komunikācijas nodaļai un saimniecības nodaļai, kas nodrošina muzeja funkciju īstenošanu visās Muzeja teritoriālajās struktūrvienībās: Tukuma Mākslas muzejā, Durbes pilī, Tukuma Pils tornī, Tukuma Audēju darbnīcā, Mākslas galerijā “Durvis”, Pastariņa muzejā un Džūkstes Pasaku muzejā.

Durbes pils piedāvā apskatei ekspozīcijas un izstādes, izglītojošas programmas un pasākumus, bet kompleksa citās ēkās glabājas lielākā daļa Muzeja krājuma, kas ir Nacionālā muzeju krājuma sastāvdaļa un svarīga novada, Kurzemes reģiona un nacionālās identitātes un konkurētspējas stiprināšanas komponente.

Stratēģijas prioritātes un rīcības turpmāko piecu gadu periodam ir formulētas, pamatojoties uz Durbes pils kompleksa darbības un attīstības stratēģijas izpildes rezultātu analīzi (2019–2024). Stratēģija izstrādāta, pamatojoties uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam (2010), kas ir hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā. Rīcības virziens “Piederības izjūtas Latvijas kultūras telpai stiprināšana” vērsts uz kopīgā kultūras mantojuma, valodas, tradīciju un vērtību izpratnes stiprināšanu, kas nodrošina piederības izjūtu kopienai un veicina sabiedrības saliedētību. Plānojot muzeja attīstību, ņemti vērā arī Nacionālās kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022.–2027. gadam “Kultūrvalsts”(2022) rīcību virzieni.

Muzejs savā darbībā vadās no Starptautiskās Muzeju Padomes (ICOM) Muzeju Ētikas kodeksa (1986, ar grozījumiem 2001, 2024) atziņām, ka muzeji ir bezpeļņas institūcijas, muzeju darbības pamatā ir krājuma veidošana un kolekciju pētniecība, muzeji ir publiskas institūcijas, kas darbojas sabiedrības interesēs, muzeji veicina līdzdalībā balstītu izglītošanos, komunicējot uzkrātās zināšanas un prasmes, muzeji nodrošina profesionālu komunikāciju ar sabiedrību un ekspertīzi savā darbības jomā.

Savā darbībā Muzejs iedvesmojas no ICOM, Eiropas Muzeju sadarbības organizācijas (NEMO) un orientējas uz Latvijas Muzeju biedrības izceltajiem līdzdalības muzeja principiem. Stratēģijā risina gan muzeja un tā krājuma ilgtspējas un pētniecības, gan krājuma izpētes rezultātā tapušo pakalpojumu pieklūstamības jautājumus un formulē uzdevumus jaunu pakalpojumu radīšanai un pieejamībai.

Attīstot vēsturiski, arhitektoniski, mākslinieciski nozīmīgo Durbes pils kompleksu, tiks veikts būtisks ieguldījums novada un visa Kurzemes kultūras mantojuma saglabāšanā un pieejamībā plašai sabiedrībai, vienlaikus kvalitatīvi uzlabojot dzīves vidi vietējai kopienai un bagātinot pilsētas kultūras piedāvājumu vietējiem un citzemju tūristiem.

Pašreizējās situācijas raksturojums

Durbes pils kompleksa ēkas – valsts nozīmes kultūras piemineklis

Durbes muižas apbūve – pils, kalpu māja, klēts, saimniecības ēka un apkārtmūris – ir valsts nozīmes kultūras piemineklis Nr. 6845. Durbes muižas apbūve ir Tukuma novada pašvaldības nekustamais īpašums, kas atrodas M. Parka ielā 7, Tukumā, Tukuma novadā, reģistrēts Tukuma Zemesgrāmatu nodaļas nodaļījumā Nr. 1476, kadastra numurs 9001 008 0316. Kopš 1991. gada 1. augusta to izmanto Tukuma muzejs, kas ir akreditēts (akreditācijas apliecība Nr. 1A6, no 19.02.2024.) reģionālas nozīmes muzejs (Kultūras ministrijas Lēmums Nr. 2.5-2-9, 01.03.2019).

Durbes muižas apbūve ir pazīstama kā viens no izcilākajiem klasicisma muižu arhitektūras paraugiem Kurzemē. Durbes pils (valsts nozīmes arhitektūras piemineklis Nr. 6846) ir restaurēta (2009) un tajā skatāma vēsturiskā interjera ekspozīcija, kas veidota izmantojot Muzeja mākslas un interjera priekšmetu kolekciju. Muižas kalpu māja (valsts nozīmes arhitektūras piemineklis Nr. 6847) tiek pakāpeniski atjaunota (kopš 2016), pielāgojot telpas Muzeja krājuma glabātuvēm. Apbūvē ietilpst klēts, kurā atrodas Muzeja restaurācijas darbnīcas un atsevišķas krājuma glabātuves. Visu kompleksu ietver apkārtmūris, kas tiek atjaunots (kopš 2016). Kompleksu daļēji ietver ainavu parks (valsts nozīmes arhitektūras piemineklis Nr. 6848) ar mazajām arhitektūras formām (akmens mūra tilts un rotunda).

Durbes pils kompleksā tiek realizētas muzeja pamatfunkcijas tādā apjomā, kā to nosaka Tukuma muzeja darbību reglamentējošie normatīvie akti. Šobrīd Durbes pils ir vienīgā kungu māja Latvijā, kas restaurēta un iekārtota atbilstoši 19./20. gs. mijas vēsturiskajai situācijai, kur apmeklētājiem ir iespēja redzēt laikmetam tipisku interjeru, vienlaikus apskatīt izcilus tēlotājas un lietiskās mākslas darbus un gūt priekšstatu par vācbaltu un latviešu kultūras mijasakarībām.

Durbes pils kompleksa kultūrvēsturiskais raksturojums

Durbes (*Durben*) pils komplekss ir pazīstams kā viens no izciliem klasicisma muižu centru apbūves paraugiem Kurzemē, bet tā pirmsākumi rodami vairākus gadsimtus agrāk. Pētniecības procesā noskaidrots, ka rakstos Durbe minēta vismaz 1564. gadā, kad Kurzemes pirmais hercogs Gothards Ketlers (1517–1587) aizņēmas ievērojamu naudas summu no Šlokenbekas-Durbes lēņa turētāja Dītriha fon Šenkinga.

Durbe kā Šlokenbekas piemuiža minēta kādā dokumentā 1644. gadā, kad tā piederēja Oto Bartoldam fon Šenkingam (?–1669). Diemžēl dzimtai nebija turpinājuma, jo visi dēli mira, neatstājot vīriešu kārtas pēcnācējus. Muižu no īpašnieka Kristofa fon Šenkinga (?–1675) atraitnes Annas (?–1683) ieguva viņas brālis, Kurzemes kancellers, Vecstriķu dzimtkungs Kristofs Heinrihs fon Putkamers (?–1701).

Arhīvu dokumenti liecina, ka ērbērgis Durbē būvēts 1671. gadā, kad muiža piederēja fon Šenkingam. SIA “AIG & Kroks” veiktajā būvkonstrukciju izpētē (1994) secināts, ka kungu mājas centrālā daļa būvēta kā vienkārša ēka un datējama vismaz ar 18. gadsimta sākumu. Iespējams, kungu mājas būvniecība saistāma ar fon Putkammeru.

Pēc fon Putkammera nāves īpašumu ieguva Kristofa fon Šenkinga māsa Margaretas Annas fon Brigenas (?–1677), dēls, Tukuma virspilskungs, Kurzemes landmaršals, pulkvedis Eberhards Filips fon der Brigens (?–1727), kas jaunību bija pavadījis Saksijas militārajā dienestā. Pēc viņa Šlokenbeku ar Durbi ieguva viņa brāļa meita Anna Doroteja (?–1760), kas bija precējusies ar Polijas karaļa kambarjunkuru, Bērsteles dzimtkungu, pulkvedi Vilhelmu fon Grotusu (*Grotthuss*, 1697–1734).

Grotusu dzimtai Šlokenbekas muiža ar Durbi piederēja vairāk nekā 70 gadus. Šajā laikā tika attīstīta Durbes muižas centra apbūve. Pārbūvju un paplašināšanas rezultātā 18. gadsimta pēdējā ceturksnī kungu māja ieguva pašreizējo būvapjomu, bet parādes pagalma austrumu malā tika uzbūvēts kalpu mājas Z–D korpus, dienvidu malā – saimniecības ēku komplekss ar vāgūzi un stalliem. Spriežot pēc kāda 19. gs. sākumā tapuša neatributēta plāna, pagalma rietumu malā bija uzbūvēta arī klēts.

Durbes pils komplekss klasicisma stila iezīmes ieguva 19. gadsimta sākumā, pēc Krievijas impērijas kambarkunga un valsts grāfa, Kristofa Johana Frīdriha (saukta par Žanno) fon Mēdema (*Medem*, 1763–1838) iecerētajām un mūrniekmeistara Johana Georga Ādama Berlica (*Berlitz*, 1759–1837) realizētajām pārbūvēm (1820–1821). Muzeja krājumā glabātās fasāžu dekoratīvo elementu patricas, liecina, ka visas detaļas gatavotas uz vietas Durbē. Dendrochronoloģiskās datēšanas metode devusi apstiprinājumu, ka kalpu mājas A–R korpus tapis 1823. gadā.

1848. gadā par muižas īpašnieku kļuva jurists Matias fon der Reke (*Recke*, 1791–1869), Jaunpils dzimtkunga Kristofera fon der Rekes (1758–1844) vecākais dēls. Reku dzimta saimniekoja Šlokenbekā un Durbē līdz pat 1921. gadam. Agrārreformas laikā daļu no Durbes muižas centra ieguva dzejnieks Rainis (Jānis Pliekšāns, 1865–1929) par nopelniem valsts labā, kurš to savukārt atdāvināja Latvijas Skolotāju Savienībai (1928). Pēc dzejnieka vēlmes kungu māju pielāgoja atpūtas namam un tajā iekārtoja arī Raiņa muzeju (1929), ko drīz vien pārvietoja uz Rīgu. 1935. gadā Durbē ierīkoja sanatoriju. Turpmākos gadus ēkā bija gan kara hospitāļi, gan atpūtas nams, gan sanatorija, gan arī slimnīca. Pils, kalpu māja, klēts un saimniecības ēkas piedzīvoja pārbūves un pielāgošanu slimnīcas vajadzībām. 1960. gadā nojaukts vāgūzis un stallis.

Sakarā ar veselības aizsardzības nozares optimizāciju republikāniskā rehabilitācijas slimnīca “Durbe” reorganizēta un 1991. gadā Durbes pils komplekss nodots Tukuma rajona pašvaldībai, kas to atvēlēja Tukuma muzejam. 1992. gadā uzsākti izpētes darbi, 1994. gadā – pils projektēšanas darbi, 1997. gadā – pils restaurācijas darbi. 1995./1996. gadā veikti vienkāršotās atjaunošanas darbi kalpu mājā un klētī, lai pielāgotu Tukuma muzeja vajadzībām.

Iepriekšējā stratēģijas darbības periodā izvirzītie mērķi un sasniegtie rezultāti

Durbes pils kompleksa stratēģija 2018.–2023. gadam ir realizēta atbilstoši pieejamajiem resursiem. Muzeja pamatfunkciju realizācija bijusi veiksmīga. Ieguldījumi infrastruktūrā bijuši pieticīgi, tāpēc ēku atjaunošanas darbu tempi bijuši lēnāki nekā iepriekš paredzēts, bet to virzība bijusi mērķtiecīga un secīga. Iepriekšējā Stratēģijas periodā ir veikti nozīmīgi pasākumi kalpu mājas nesošo konstrukciju glābšanai un ēkas pielāgošanai krājuma glabātuvēm, veikta apkārtmūra piecu posmu restaurācija, kas pamazām tuvina muižas centra vizuālo tēlu tā vēsturiskajam izskatam.

Nr.	Uzdevumi stratēģisko mērķu sasniegšanai	Stratēģijas realizācijā sasniegtie rezultāti
1.	Pabeigt valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa (Nr. 6845) – Durbes muižas apbūve – restaurāciju.	
1.1.	Izstrādāt un realizēt kalpu mājas (Nr. 6647) glābšanas un restaurācijas projektu krājuma pieejamības veicināšanai.	“Bij. Durbes muižas kalpu mājas restaurācijas un glābšanas darbu projekts” (SIA “Arhitektes I. Caunītes birojs”, 2015). Saskaņots NKMP (tolaik VKPAI) 08.12.15. ar Nr. 1979. Projekts ir būvdarbu stadijā (BIS-4.1.-2026-13297-434 Būvniecības lieta: Durbes muižas kalpu mājas restaurācija, glābšana M. Parka ielā 7, Tukumā.) Vēl

		jāveic jumta seguma, fasāžu atjaunošana, cokolstāva restaurācija.
1.2.	Veikt muižas centra robežmūra restaurāciju.	Atzīme par būvdarbu pabeigšanu (4 posmos) 18.06.2024. vienkāršotās būvniecības iecerē Nr. BIS-BV-2.5-2024-6480 “Durbes pils apkārtmūris”.
1.3.	Veikt klēts rekonstrukciju restaurācijas darbnīcu izveidei.	Ēkā veikts kosmētiskais remonts un 2016. gadā iekārtotas restaurācijas darbnīcas. Šobrīd strādā 2 (divi) restauratori (papīra, tekstīliju). Lai ēku atjaunotu, nepieciešama projektēšana.
1.4.	Labiekārtot pils kompleksa pagalma un parka teritoriju, veidojot celiņus, stāvlaukumus, atpūtas vietas.	Veikti apzaļumošanas darbi saimniecības ēku (vāgūža un staļļa) vietā, izbūvēti celiņi ap lielo lauci un skatu platforma (atjaunota 2024), iekārtotas rožu dobes.
1.5.	Realizēt Durbes muižas vāgūža rekonstrukcijas projektu muzeja krātuves un restaurācijas darbnīcas izveidei.	Finansējuma trūkuma dēļ nav uzsākti būvdarbi Durbes muižas vāgūža rekonstrukcijas projekta “Mūsdienīgs muzejs un reģionālas nozīmes restaurācijas centrs” (SIA “Arhitektes I. Caunītes birojs”, 2015) realizācijai.
2	Sabiedrībai pieejama un izmantojama krājuma veidošana un saglabāšana.	
2.1.	Iekārtot apmeklētājiem pieejamas muzeja krājuma glabātuves.	Kalpu mājas Z-D korpusā pēc nesošo konstrukciju nostiprināšanas un vēsturiskā plānojuma atjaunošanas iekārtotas 9 krājuma glabātuves; gadā tiek sagatavoti un izsniegti pētniecībai vidēji 4000 krājuma priekšmetu.
2.2.	Nodrošināt krājuma priekšmetu konservāciju un restaurāciju.	Konservēti un restaurēti 766 muzeja krājuma priekšmeti, t. i., vidēji 153 vienumi gadā.
2.3.	Veidot krājumu atbilstoši muzeja specifikai un krājuma komplektēšanas politikai.	Atbilstoši apstiprinātajai Krājuma darba politikai Tukuma muzeja krājums papildināts ar 4451 priekšmetiem, t. i., 890 vidēji gadā.
3.	Muižu vēstures pētniecība un pētniecības rezultātu pieejamība plašai sabiedrībai.	
3.1.	Durbes muižas vēstures un materiālās kultūras liecību izpēti citu Latvijas muižu vēstures kontekstā.	Durbes muižas kalpu māja. Arhitektoniski mākslinieciskā izpēte un restaurācijas koncepcija. SIA “Intarsija”, 2015. Arheoloģiskā izpēte 2004., 2011., 2012., 2015., 2017. gadā (Arheologs M. Ruša), 2020, 2021. gadā (Dr. hist. R. Brūzis).
3.2.	Publiskot zinātniskos pētījumus.	Publicēti 18 zinātniski raksti, izdotas 5 grāmatas, t. sk. 3 kolekcijas katalogi, nodrošinot pētījumu plašu pieejamību pētniekiem un interesentiem.
3.3.	Attīstīt un pilnveidot muzeja izstāžu un izglītojošā darba formas.	Izstrādātas 2 muzejpedagoģiskās programmas: “Ceļojums laikā. 1919”, “Iepazīsti Durbes pili un tās apkārtnes dabas bagātības” (kultūrizglītības programmā “Latvijas Skolas soma”). Iekārtotas 4 ekspozīcijas un eksponēta 21 izstāde.
4.	Nodrošināt Durbes pils kompleksa plašāku atpazīstamību reģionā, valsts un arī Baltijas mērogā.	
4.1.	Aktualizēt muzeja sasniegumus nacionālā un Baltijas mērogā.	Dalība Baltijas jūras reģiona piļu muzeju asociācijas, kultūrvēsturiskās vides izglītības organizācijā “Bridging Ages International” konferencēs (12 gab.).

4.2.	Informēt muzeja mērķgrupas par Durbes pils muzeja produktiem un piedāvājumu nacionālā mērogā.	Informācija pieejama Latvijas muzeju biedrības, Nacionālā kultūras centra, Latvijas muižu un piļu asociācijas, Baltijas jūras reģiona piļu muzeju asociācijas, Tukuma novada pašvaldības, <i>VisitTukums</i> vietnēs u.c.
4.3.	Veidot sadarbību ar pētnieciskajām un izglītojošām institūcijām un tūrisma operatoriem.	Sadarbība ar Latvijas Nacionālo bibliotēku, Latvijas Universitātes Vēstures institūtu un Vēstures fakultāti, Kalmāras reģionālo muzeju, Zviedrijā, Gargždu reģionālo muzeju, Lietuvā, Igaunijas Tautas muzeju, Igaunijā, Eiropas Vēstures namu, Beļģijā, u.c.

Objekta darbības spēju izvērtējums

Īpašumtiesības un Durbes pils kompleksa apsaimniekošanas vēsture

Durbes muižas apbūve ir Tukuma novada pašvaldības īpašums. Nekustamais īpašums M. Parka ielā 7, Tukumā, Tukuma novadā, reģistrēts Tukuma Zemesgrāmatu nodaļas nodalījumā Nr. 1476, kadastra numurs 9001 008 0316.

1991. gadā muižas centra apbūve nodota Tukuma rajona pašvaldībai, 2010. gadā – Tukuma novada pašvaldībai. Kopš 1991. gada pili, kalpu māju, klēti un saimniecības ēku izmanto Muzejs, kas apsaimnieko vēsturiskās būves un sadarbībā ar pašvaldību organizē to restaurāciju. Par pašvaldības līdzekļiem ir pilnībā restaurēta Durbes pils (2009), kurā iekārtota vēsturiskā interjera ekspozīcija. Muzejs organizēja Durbes pils arhitektoniski māksliniecisko izpēti (SIA “AIG&Kroks, 1994) un arheoloģiskās izpēti darbus (arheologs M. Ruša, 2004, 2011, 2012, un 2015, 2017, arheologs R. Brūzis 2020, 2021).

Bijušai kalpu mājai tika sagatavots tehniskās apsekošanas atzinums (SIA “Arhitektes Ināras Caunītes Birojs”, saskaņojums VKPAI Nr. 3226/2015), kurā konstatēts, ka ēkas nesošās konstrukcijas ir tādā stāvoklī, kas apdraud drošu ēkas ekspluatāciju. Tā kā kalpu mājas pārsegumi un jumta konstrukcijas bija nonākušas avārijas stāvoklī, glābšanas darbi ēkā tika uzsākti jau 2016. gadā. Būvdarbi notika atbilstoši “Bijušās Durbes muižas kalpu mājas restaurācijas un glābšanas darbu projektam”, ko izstrādāja SIA “Arhitektes I. Caunītes birojs” (arhitekts Ināra Caunīte, būvinženiere Irēna Boks, būvinženieris Ilmārs Andrējevs-Empelis), 2015. Būvprojekts saskaņots NKMP (tolaik VKPAI) 08.12.15. ar Nr. 1979.).

Projekts joprojām ir būvdarbu stadijā (BIS-4.1.-2016-13297-434 Būvniecības lieta: Durbes muižas kalpu mājas restaurācija, glābšana M. Parka ielā 7, Tukumā). Būvdarbi tiek veikti atbilstoši pieejamajam finansējumam. 2023. gadā pabeigti pārsegumu un jumta konstrukciju glābšanas darbi. Aktuāla ir jumta seguma maiņa un fasāžu atjaunošana, cokolstāva telpu restaurācija un atvērta krājuma un ekspozīciju izveide.

Visas kādreizējā Durbes muižas centra apbūvei piederīgās ēkas šobrīd tiek izmantotas muzeja pamatfunkcijām – kultūrvēsturiskā mantojuma dokumentēšanai, saglabāšanai, pētniecībai un muzeālai komunikācijai ar sabiedrību izstāžu, ekspozīciju, nodarbību un dažādu programmu veidā. Bij. klētī veikts kosmētiskais remonts (1995) un izvietota daļa muzeja krājuma. Šajā ēkā darbojas muzeja restaurācijas darbnīca (kopš 2016).

Bijušā Durbes muižas centrā ir rekonstruēti arī tehniskie tīkli un izveidota lokālā apkures sistēma. Saimniecības ēkas rekonstrukcijas rezultātā izbūvēta (2015) katlu māja (darbojas ar granulām kurināmo). Apkure tiek nodrošināta visās ēkās.

Durbes pils jau šobrīd ir pazīstama kā daudzu novada un valsts mēroga, kā arī starptautisku norišu un zinātnisku konferenču vieta. Durbes pils ekspozīcijas pabeigšanas projekts ir Latvijas Muzeju gada Balvas 2022 laureāts.

Durbes pils kompleksa darbības spēju izvērtējums

Durbes pils kompleksa darbības spēju izvērtējums veikts, pārskatot iepriekšējā perioda Stratēģijas īstenošanas rezultātus, organizējot pārrunas un “prāta vētras”, kurās iesaistīti Muzeja administrācijas pārstāvji un visi struktūrvienību vadītāji, kuru darba vieta ir Durbes pils kompleksā (24 darbinieki). Durbes pils ir atvērta apskatei 6 dienas nedēļā. Durbes pils darbinieki (1 vadītājs, 2,5 eksponātu uzraugi, 2 apkopējas, 1 apkures sistēmas operators) savu darba laiku pilnībā velta pils pakalpojumu sagatavošanai un sniegšanai.

Daļu sava darba laika Durbei velta krājuma nodaļas (1 vadītājs, 1 galvenais krājuma glabātājs, 3 krājuma glabātāji, 2 restauratori, 1 pētnieks), Komunikācijas nodaļas (1 vadītājs, 1 projektu vadītājs, 1 muzejpedagogs, 1 reklāmas dizaina speciālists) un Saimniecības nodaļas darbinieki (1 vadītājs, 1 saimniecības pārzinis, 1 drošības speciālists, 1 noliktavas pārzinis), jo viņiem ir jānodrošina pamatfunkciju izpilde visās Muzeja teritoriālajās struktūrvienībās.

	STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
I	Bagātīgs un daudzveidīgs muzeja krājums, kas atspoguļo Tukuma novada un pārnovada kultūrvēsturisko mantojumu.	Mūsdienīgu krājuma glabāšanas telpu trūkums - nepiemērotas telpas vēsturiskās ēkās, kur nav klimata kontroles un nodrošināšanas sistēmas.
II	Plašs muzeja atbalstītāju loks, kas uzticas muzejam, dāvinot materiālas un nemateriālas vēstures liecības un palīdzot tās dokumentēt.	Krājuma izpētes rezultātā uzkrātās informācijas pielietojums ir ierobežots, jo pētījumi nav sistematizēti, digitalizēti un nav publiskoti.
III	Pieredzējis un profesionāls personāls ar zināšanām krājuma pārvaldībā, saglabāšanā un restaurācijā, pieredzi muižu vēstures un reģiona kultūrvēstures pētniecībā.	Ierobežotas apmeklētāju apkalpošanas iespējas klātienē un tiešsaistē telpu un IT resursu ierobežojumu dēļ.
IV	Spēcīga mantojuma jomas profesionāļu kopiena, kas ir ieinteresēta kalpu mājas atjaunošanā un sniedz atbalstu muzejam.	Muzeja sniegto pakalpojumu klāsts piemērotu telpu trūkuma dēļ aprobežojas ar skolēnu grupu un vietējo tūristu apkalpošanu.
V	Durbes pils apbūves attīstības jautājumi ir ietverti pašvaldības un Tukuma muzeja plānošanas dokumentos.	Nepietiekošs finansējums krājuma saglabāšanai, kvalitatīvai papildināšanai un pētniecības rezultātu pieejamības nodrošināšanai.
	IESPĒJAS	DRAUDI
I	ES struktūrfondu finansējums infrastruktūras modernizācijai, saglabāšanas pasākumiem un digitalizācijai.	Starptautiskās situācijas radītie bruņota konflikta draudi un inflācija ietekmē valsts un pašvaldības budžeta prioritātes un mazina finansiālā atbalsta apjomu mantojuma saglabāšanai.
II	Politisks atbalsts kopienu aktivitātēm un to ieinteresētība plašāk iesaistīties kolekciju papildināšanā, atributēšanā un pētniecībā.	Klimata un vides pārmaiņu radīti riski, terorisma, bruņota konflikta, zādzību un vandālisma draudi, kibernetizējamie.

Ārējās darbības vides izvērtējums

Politiskie faktori (ārpolitiskie, iekšpolitiskie, likumdošana)

Ārpolitiskie faktori

1. Karadarbība Ukrainā negatīvi ietekmē globālo drošību, tūrisma plūsmu un budžeta finansējuma apjomu.
2. Plašākas iespējas Muzeju sadarbībai Eiropā un starptautiskajām izstādēm.
3. Pieaudzis pieejamās informācijas apjoms, ko Muzejs var izmantot profesionālai izaugsmei.

Iekšpolitiskie faktori

1. Iekšpolitiskā situācija rada bažas par iespējām nodrošināt optimālus kultūras mantojuma saglabāšanas apstākļus.
2. Pieaugusi spriedze sabiedrībā un neapmierinātība ar valsts sociāli politisko un ekonomisko situāciju, kas ietekmē arī Muzeja darbiniekus.

Likumdošana

1. Muzeju likums paredz, kādas reģionālas nozīmes muzeja funkcijas ir finansējamas, bet praksē finansējums ir ierobežots.
2. Muzeja iekšējo darbību (muzejisko, saimniecisko, finanšu utt.) reglamentē dažādi speciālie likumi, MK noteikumi un instrukcijas, kas nemazina, birokrātisko slogu, tieši otrādi – palielina.

Ekonomiskie faktori

1. Ierobežots valsts, pašvaldības budžeta finansējums kultūrai, tostarp Muzejam, kas kavē infrastruktūras un ekspozīciju attīstību, Muzeja krājuma papildināšanu un restaurāciju.
2. Salīdzinoši nelielas iespējas piesaistīt ES struktūrfonda finansējumu tieši Muzeja attīstībai.

Sociālā situācija

1. Tukuma pilsētā un novadā iedzīvotāju skaits un maksātspēja samazinās un līdz ar to samazinās arī Muzeja pakalpojumu izmantotāju skaits.
2. Latvijas Skola soma sniedz atbalstu skolēnu grupu apmeklējumiem, bet ne vienmēr ir iespēja segt pieaugošās transporta izmaksas braucienam uz Muzeju.

Tehnoloģijas

1. Novecojusi materiāli tehniskā bāze un informācijas tehnoloģijas, kvalitatīvas tehnikas trūkums apgrūtina Muzeja darbību.
2. Elektronisko sakaru līdzekļu attīstība nodrošina labāku un ātrāku komunikāciju starp muzeja teritoriālajām struktūrvienībām un darbiniekiem, kā arī ar starptautisko projektu partneriem un mazina komunikācijas izmaksas.
3. Valsts mērķprogrammas atbalsts arhīvu, bibliotēku un muzeju krājumu digitalizācijai, sniedz iespējas padarīt muzeja krājumu pieejamāku plašai sabiedrībai.
4. Pašvaldība ieviesusi vienoto dokumentu vadības sistēmu Lietvaris un informācijas sistēmu resursu vadībai G-vedis, kas nodrošina ātrāku un lētāku lietvedības un grāmatvedības dokumentu apstrādi.

Secinājumi

1. Pārskata periodā kopumā ārējā situācija bijusi atbalstoša Muzeja pamatfunkciju veikšanai.
2. Tukuma novada pašvaldībai nav bijusi iespēja piesaistīt struktūrfonda finansējumu Muzeja infrastruktūras būtiskai uzlabošanai.

Iniciatīvas

1. Izvērtēt Durbes pils kompleksa pakalpojumu klāstu atbilstoši esošajiem sociāli ekonomiskajiem un politiskajiem apstākļiem un sagatavot jaunus pakalpojumus.
2. Izmantot iespējas piesaistīt ES fondu finansējumu, lai turpinātu Durbes pils kompleksa ēku restaurāciju, attīstītu jaunus pakalpojumus un padarītu plaši pieejamu šo kultūras vietu.

Kultūras mantojuma objekta mērķa grupu apraksts

Nozīmīga mērķauditorija ir ģimenes ar bērniem, kas veido pat 56 % no visiem novērotajiem apmeklētājiem. Visos Tukuma muzejos, arī Durbes pilī ir izteikta apmeklējuma sezonālitate. Lielākais apmeklētāju skaits parasti ir jūlija mēnesī, kad pagalmā zied rozes. Apmeklētājus, tieši

ģimenes, piesaista lielle kultūras pasākumi – Muzeju nakts (maijā), Pilsētas/Rožu svētki (jūlijā). Baudot svētku gaisotni, ģimenes labprāt iepazīst arī muzeju piedāvājumu, tādēļ arī Durbes pils iesaistās pasākumos, piedāvājot īpašas programmas un rīkojot brīvdabas koncertus.

Liela daļa Durbes pils apmeklētāju ir skolēnu grupas. Durbes pilī galvenā mērķauditorija ir 8., 9. klašu skolēni. Mācību gada laikā viņi iepazīst gan Latvijas Skolas somas ietvaros piedāvātās programmas – “Ceļojums laikā. 1919” un Ziemassvētku sezonā īpaši pieprasīto “Ziemassvētki Durbes pilī” –, gan citas izglītojošās aktivitātes, piemēram, “Piedzīvosim 1905. gadu” un “Raiņa stunda Durbes pilī”. Vasaras mēnešos bērnu nometņu dalībnieki aktīvi iesaistās orientēšanās spēlē “Iepazīsti Durbes pili un tās apkārtnes dabas bagātības”. Skolēnu grupas visbiežāk apmeklē muzeju maijā, septembrī, oktobrī un decembrī.

Lai arī šobrīd apmeklētāju ar funkcionāliem traucējumiem ir salīdzinoši neliels, muzejs cenšas nodrošināt pieejamu vidi un veidot iekļaujošu piedāvājumu visiem interesentiem. Muzeju apmeklē arī cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem, kuriem tiek piedāvāti pielāgoti risinājumi atbilstoši viņu vajadzībām un muzeja gan no pieejamajiem finanšu resursiem, gan no ēkas kā kultūrvēsturiska pieminekļa statusa un ar to saistītajiem saglabāšanas nosacījumiem.

Cieša sadarbība izveidojusies ar vietējo kopienu, kas iesaistās ne tikai muzeja aktivitātēs, apmeklējot pasākumus, koncertus, ekskursijas, bet daloties ar informāciju un stāstiem, pētot krājumā esošos materiālus un izmantojot tos vietas identitātei nozīmīgos projektos. Daudzi kopienas pārstāvji ir aktīvi muzeja krājuma papildinātāji. Redzot, cik atbildīgi un rūpīgi Muzejs attiecas pret artefaktiem, daudzi izvēlas savu senču lietas, pat īpašas relikvijas, dāvināt Muzejam.

Muzejs šos kopienas aktīvākos pārstāvjus regulāri aicina uz gada noslēguma pasākumu “Zelta svētdiena”, kurā prezentē jaunieguvumus, restaurētos priekšmetus, pētniecības rezultātus. Šajos pasākumos, arī tematiskajos pasākumos, lekcijās, izstāžu atklāšanās, konferencēs un ekskursijās risinās spraigas sarunas, kas informatīvi bagātina abas puses.

Tukums ir iekļāvis UNESCO Radošo pilsētu tīklā kā Literatūras pilsētu. Durbes pils, kas ir saistīta ar dzejnieku Raini (1921–1929) un ir pirmā Raiņa muzeja mājvieta (1929–1937), tradicionāli rīko konferences un literārus pasākumus, tostarp grāmatu atvēršanas svētkus.

Pēc kopienas pārstāvju iniciatīvas notiek arī meistarklases, piemēram, restaurācijā. Restaurācijas tēmai veltīta programma izstrādāta mākslas skolām. Pils ir atvērta mūziķu priekšlikumiem, reģiona keramiķu aktivitātēm un citām. Īpašs vietējās kopienas ieguldījums saistīts ar Muzeju nakts tēmām veltītu programmas sagatavošanā Tukumā un īstenošanu.

Muzejs veic mērķauditoriju izpēti, pielietojot gan statistikas, gan novērojuma un anketēšanas metodes. Piemēram, 2023. gadā veiktajā apmeklētāju novērojumā, konstatēts, ka Durbes pils apmeklētāju lielākā daļa, 71 %, ir ieradušies pirmo reizi, 23 % no tiem – kopā ar draugiem. Reizē ar komplimentiem par ekspozīcijām un muzeālo piedāvājumu, apmeklētāji pauž izbrīnu par pils apkārtni – nerestaurētajām ēkām un pieticīgo teritorijas labiekārtojumu.

Muzejs rūpējas par to, lai pirmreizējais apmeklējums būtu kvalitatīvs un rosinātu ļaudis atkārtoti atgriezties pilī. Durbes pils vadītājs, plānojot izstādes un pasākumus, piedomā par tiem 23 % apmeklētāju, kas izjūt piesaisti pilij un vismaz reizi gadā to apmeklē, kas ir ieinteresēti līdzdarboties muzeja aktivitātēs.

Muzejam ir ilgstošā sadarbība ar muižu vēstures pētniekiem un kungu māju atjaunošanas entuziastiem un sabiedriskām organizācijām, kas nodarbojas ar šāda veida kultūras mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu. Muzejs ir saņēmis Latvijas Arhitektu savienības atzinību par Durbes pils restaurācijas un interjera iekārtojuma rekonstrukcijas kvalitāti un labprāt dalās pieredzē, organizējot seminārus un konferences, sniedzot konsultācijas pašvaldību un muzeju darbiniekiem. Muižu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas speciālisti un interesenti ir arī viena no Durbes pils kompleksa mērķauditorijām.

Durbes pils apmeklētāju skaits (2019–2024)

Kritēriji	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Apmeklētāji kopā	12022	8 590	4630	9265	10262	13560
Individuālie	3529	5982	3107	4808	4998	5468
Apmeklētāji grupās:	2864	1763	995	2331	2693	2120
Skolēni grupās*	1643	461	321	1105	1197	1045
Ārzemnieki grupās**	246	18	5	275	287	289
Pārējie grupās***	975	1284	669	951	1209	786
Pārējie****	5629	845	528	2126	2571	5972

* Skolēnu skaitā grupās ietverti ekskursanti un pedagoģisko programmu dalībnieki

** Pie ārzemniekiem grupās skaitīti gan skolēni, gan pieaugušie

*** Pie pārējiem grupās pieskaitīti pieaugušie ekskursanti un mūžizglītības programmu dalībnieki

**** Pie pārējiem tiek uzskaitīti publisko pasākumu apmeklētāji

Durbes pils kompleksā apmeklētājiem pieejama ir Durbes pils, kurā atrodas vēsturiskā interjera ekspozīcija un skatāmas izstādes, notiek dažādi mūžizglītības pasākumi un muzejpedagoģiskās programmas. No kopējā apmeklētāju skaita teju 50 % ir bezmaksas apmeklētāji. 2020. un 2021. gadā apmeklētāju skaitu ietekmēja pandēmija un ar to saistītie ierobežojumi. Pēc pandēmijas skolēnu un pensionāru grupu braucienu skaitu ietekmē transporta izmaksu pieaugums. Pēc pandēmijas novērojams lēns apmeklētāju skaita kāpums un tendence apmeklēt muzejus ģimenes vai draugu lokā. 2024. gadā apmeklētāju skaita pieplūdums noticis saistībā ar lielajiem pasākumiem – Muzeju nakts un “Ziemassvētku pasaka Durbes pils dārzā”, kas organizēts sadarbībā ar producentu grupu, ar pašvaldības finansiālo ieguldījumu.

Stratēģiskie mērķi

Tukuma muzeja Durbes pils kompleksa misija, vīzija un vērtības

Tukuma muzejs, saglabājot un pētot daudzveidīgo Ziemeļaustrumkurzemes mantojumu, veido izpratni par vēstures gaitu, mākslas vērtībām un kultūras daudzveidību, iedzīvina latviskās tradīcijas un izceļ etniskās īpatnības, lai, izglītojot un iepriecinot vietējo kopienas, un plašāku sabiedrību, īpaši bērnus, veicinātu savstarpēju toleranci, stimulētu radošas izpausmes un lepnumu par savu kultūrvidi.

Atbilstoši kopējai Tukuma muzeja misijai, Durbes pils komplekss, ar tā arhitektonisko tēlu, vēsturiskā interjera ekspozīcijām, pētījumiem, izstādēm un izglītojošām aktivitātēm, atklāj vācbaltu un latviešu kultūras savstarpējo mijiedarbību, muižu kultūras mantojuma savdabību un nozīmību sabiedrībā.

Muižu vēstures izpēti un mantojuma tēma ir viena no galvenajām Tukuma muzeja kā reģionālas nozīmes muzeja specializācijas tēmām. Tās realizācijā ir iesaistīta Tukuma muzeja struktūrvienība Durbes pils un Krājuma nodaļa, kurā ir krājuma glabātāji, restauratori un pētnieki.

Durbes pils kompleksa attīstības vīzija

Durbes pils komplekss ir skaistākā kultūrvēsturiskā vieta Tukuma pilsētā un tā izceļas Kurzemes muižu tīklojumā kā vienīgais klasicisma arhitektūras piemineklis ar vēsturiskajai

situācijai atjaunotu kungu māju jeb pili un autentiskiem priekšmetiem iekārtotu interjera ekspozīciju. Sadarbībā ar vietējo kopienu notiek daudzi pasākumi un Muzeja krājums tiek papildināts ar izstādīšanai nepieciešamiem priekšmetiem un atmiņu stāstiem. Muzejs atbildīgi dokumentē un saglabā kopienas dāvinātos priekšmetus, uzkrāj un padara pieejamu informāciju.

Kalpu mājā iekārtotās ekspozīcijas piesaista skolu jauniešu interesei un vēlmi iesaistīties mantojuma saglabāšanā. Atklātā krājuma un nodarbību telpas būtiski atvieglo pētnieku un citu krājuma apmeklētāju apkalpošanu. Atjaunotās telpas nodrošina ievērojami komfortablākus darba apstākļus visiem, kam nepieciešama pieeja krājuma priekšmetiem, un tajās ir nesalīdzināmi patīkamāka darba vide muzeja krājuma darbiniekiem. Pēc ēkas restaurācijas, pavērusies iespēja kalpu mājā piedāvāt pasākumus un nodarbības arī nelielām apmeklētāju grupām, bet mājas iekšpagalmā – muzejpedagoģiskās programmas un citas izzinošas aktivitātes, “atdzīvinot” šo skaisto klasicisma perioda Kurzemes muižas kompleksu un sniedzot iepriecinājumu tā apmeklētājiem.

Kalpu mājas aizmugurē esošais pagalms (iekšpagalms) iekārtots atbilstoši 19. gadsimta situācijai – ar atbilstošām būvēm (tādiem kā t.s. “sausā ateja”), sadzīves priekšmeti un stādījumi. Saimnieciskajā pagalmā notiek tādas senāk gluži ikdienišķas, taču šodienas cilvēkam svešas nodarbes kā malkas zāģēšana un skaldīšana, veļas žāvēšana uz auklām, garšaugu audzēšana un citas. Šīs nodarbes piesaista jauniešu interesi, jo ikdienā viņiem nav iespēju šādi darboties. Brīvdabas ekspozīcija pagalmā ir lieliska vide dažādu izglītojošu un relaksējošu pasākumu organizēšanai un tā piešķir Durbes muižas kompleksam jaunu, spēcīgu dimensiju.

Atjaunotās ēkas paver plašas iespējas izglītēt sabiedrību par kultūras mantojuma vērtībām un restaurācijas praksē gūtajām atziņām, organizēt profesionālas ievirzes nodarbības saistībā ar Muzeja darbību jauniešiem, kas nākotnē varētu sniegt savu ieguldījumu Kurzemei nozīmīgā mantojuma ilgtspējas nodrošināšanā.

Iezīmēta arī kompleksa nākotnes attīstība. Sagatavota dokumentācija klēts atjaunošanas un restaurācijas būvdarbu uzsākšanai, lai tajā iekārtotu mūsdienīgas restaurācijas darbnīcas. Uzsākta dokumentācijas izstrāde apbūves atjaunošanai zudušo saimniecības ēku vietā, lai taptu plaša izstāžu zāle un mūsdienīgas krājuma glabātuves visām muzeja kolekcijām. Rekonstruējot zudušā saimniecības ēku kompleksa ēkas vēsturiskajā apjomā Durbes pils pagalma dienvidu malā – kādreizējā vāgūža un staļļu vietā – nākotnē pavērsies iespēja organizēt liela mēroga izstādes, atbilstošā veidā glabāt nacionālā muzeju krājuma priekšmetus, kam nepieciešami īpaši glabāšanas apstākļi un atbrīvot vairāk telpu kalpu mājā muižas saimniecības ekspozīcijām. Nākotnē iecerētā būve nodrošinās plašākas telpas apmeklētāju ērtībām, arī Muzeja administrācijai, ļaujot koncentrēt cilvēku resursus.

Lai nemainītu Durbes muižas centra apbūves raksturu, respektēts vēsturisko ēku apjoms un fasāžu risinājums, bet iekšējais plānojums veidots atbilstoši mūsdienīga muzeja prasībām. Atbildīgi risinot zudušo ēku atjaunošanas jautājumus, nākotnē pilnībā tiks atjaunots Durbes pils kompleksa vēsturiskais plānojums un Kurzemes muižām raksturīgais tēls.

Klasicisma stila apkārtmūra ietvertā Durbes pils ar restaurēto kalpu māju un atraktīvu muižas kalpu dzīves ekspozīciju, klēts ar restaurācijas darbnīcām, rekonstruētās saimniecības ēkas ar mūsdienīgu izstāžu zāli un muzeja krājuma glabātuvēm, oranžērija – šāds iespaidīgs ainavu parka ieskaits muižas centrs uz augstā Slocenes senkrasta var kļūt ne tikai par Tukuma novada mēroga tūrisma objektu, bet nākotnē reprezentēt Latvijas kultūras mantojumu daudz plašākā mērogā.

Vērtības

Autentiskums. Muzejs tiecas uz maksimāli pietuvinātu un precīzu pieeju Durbes pils kompleksa pastāvēšanas laika atainošanā, izmantojot vietējās kopienas dāvinātos priekšmetus un stāstus. Muzejs veic nozīmīgu ieguldījumu izpratnes veidošanā un paplašināšanā par Kurzemes kultūrvēsturisko vērtību nozīmību un saglabāšanu, lai nodotu tās nākamajām.

Atbildība. Muzejs atbildīgi rīkojas ar uzticētajiem priekšmetiem, ievēro profesionālos standartus krājuma saglabāšanā, pētniecībā un muzeālajā komunikācijā, vienmēr rūpīgi pārbaudot piedāvāto priekšmetu izcelsmi, uzticētās un iegūtās informācijas ticamību.

Profesionalitāte. Muzejs savā darbībā balstās uz ICOM Muzeju Ētikas kodeksu un Tukuma muzeja ētikas kodeksu, par augstākajām vērtībām uzskatot atbildību, autentiskumu, ilgtspējību, atvērtību.

Atvērtība. Muzejs cieši sadarbojas ar vietējo kopienu un mantojuma kopienu, novada un reģiona iestādēm, organizācijām, profesionālajām asociācijām Latvijā un Baltijas jūras reģionā, kā arī ICOM, vietējām un valsts mēroga tūrisma firmām. Muzejs ir atvērts sadarbības piedāvājumiem un radošumam.

Līdzdalība. Muzeja darbības pamatā ir līdzdalības ideja, kas rosina kopienu pārstāvjus uzticēt Muzejam savus stāstus un ģimenes relikvijas, atbalstīt Muzeja projektus un izteikt savus ierosinājumus, pētīt interesējošas tēmas, dalīties ar atklājumiem un informāciju, sagatavot pasākumus vai piedalīties talkās.

Ilgtspējība. Muzejam rūp kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana nākamajām paaudzēm, tāpēc tiek domāts par Durbes pils kompleksa apbūves uzturēšanu un atjaunošanu, maksimāli izmantojot vietējas izcelsmes un atgūtus materiālus.

Darbības pamatprincipi

Durbes pils komplekss kā Tukuma muzeja struktūrvienība stingri ievēro šādus ICOM Muzeju Ētikas kodeksā un ES kultūras plānošanas dokumentos formulētos pamatprincipus.

Muzeji saglabā, interpretē un popularizē cilvēces dabas un kultūras mantojumu:

Muzeji ir atbildīgi par materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu. Muzeju pārraugošo institūciju pienākums ir aizsargāt un popularizēt šo mantojumu, kā arī nodrošināt šim nolūkam nepieciešamos cilvēku, materiālos un finanšu resursus.

Muzeji uztur krājumu un to pārvalda to sabiedrības un tās attīstības labā:

Muzeju pienākums ir veidot, saglabāt un pilnveidot savus krājumus, lai dotu ieguldījumu kultūras mantojuma saglabāšanā. Muzeju krājumi ir nozīmīgs sabiedrības mantojums, tiem ir īpašs juridiskais statuss; tos aizsargā starptautiskie tiesību akti.

Muzeji glabā primārās liecības pētnieciskos un izglītojošos nolūkos:

Muzeja īpašais pienākums pret sabiedrību ir nodrošināt tā krājumā iekļauto primāro liecību saglabāšanu, pieejamību un interpretāciju.

Muzeji sniedz iespējas dabas un kultūras mantojuma atzinīgai novērtēšanai, izpratnei un pārvaldībai:

Svarīgs muzeju pienākums ir stiprināt muzeja izglītojošo lomu un piesaistīt arvien plašāku auditoriju no kopienām, kurām muzejs kalpo. Mijiedarbība ar attiecīgo kopienu un tās mantojuma popularizēšana ir neatņemama muzeja izglītojošā darba daļa.

Muzeji strādā ciešā sadarbībā ar kopienām, kuru mantojums veido tā krājumu un kurām tas kalpo:

Muzeja krājums atspoguļo to kopienu kultūras mantojumu, no kurām tas ir iegūts. Tādējādi tam ir iezīmes, kas nav parastam īpašumam, bet ir cieša saistība ar nacionālo, reģionālo, vietējo, etnisko, reliģisko vai politisko identitāti.

Muzeji darbojas profesionāli un likumīgi:

Muzeju darbība pilnībā atbilst starptautiskās, nacionālās, reģionālās un novada normatīvo aktu prasībām un starptautisko līgumu saistībām.

Kultūras mantojuma objekta darbības mērķi un uzdevumi 2025.–2030. gadam

Durbes pils kompleksa ilgtermiņa mērķi formulēti atbilstoši Tukuma muzeja darbības un attīstības stratēģijā 2024.–2028. gadam formulētajiem stratēģiskajiem mērķiem un prioritātēm.

Durbes pils kompleksa darbības mērķu sasaiste ar Tukuma muzeja misiju, vīziju un vērtībām

Tukuma muzeja stratēģiskie mērķi un prioritātes

Prioritāte: Droša infrastruktūra un efektīva muzeja krājuma saglabāšana	Prioritāte: Efektīva krājuma pārvaldība un pieejamība	Prioritāte: Radoši iedzīvotāji	Prioritāte: Dinamisks reģionālais muzejs
1. stratēģiskais mērķis: Ziemeļaustrumkurzemes kultūrtelpai nozīmīga, raksturīga un unikāla mantojuma saglabāšana un attīstība	2. stratēģiskais mērķis: Veicināt jaunu zināšanu un mantojuma vērtību popularizāciju sabiedrībā, nodrošinot krājuma un ar to saistītās informācijas pieejamību un izmantošanu.	3. stratēģiskais mērķis: Veidot kvalitatīvu un pieejamu mūžizglītības pasākumu piedāvājumu, iesaistot mantojuma kopienas un veicinot mantojuma un tradīciju nozīmi iedzīvotāju radošuma veicināšanā.	4. stratēģiskais mērķis: Nesot Tukuma vārdu pasaulē, nodrošināt muzeja plašāku atpazīstamību un integrāciju sabiedrībā, iekļaušanos reģiona un valsts kultūras dzīvē un starptautiskajās norisēs.

Durbes pils kompleksa darbības mērķi

Galvenie snieguma rādītāji

Turpināta jaunā Eiropas Bauhaus principu pielietošana kompleksa atjaunošanā un restaurācijā	Ieviesti 2 jauni pakalpojumi un uzlabots 1 pakalpojums	Pilnveidotas darbinieku kompetences mantojuma pētniecībā un digitalizācijā
Pielietoti universālā dizaina principi atvērtā krājuma ekspozīcijās	Pieaudzis apmeklētāju skaits Durbes pils kompleksā	Nodrošināta krājuma pieejamība pētniekiem un interesentiem, tostarp jauniešiem

Snieguma rādītāju apraksts

Snieguma rādītājs	Apraksts
Ievēroti jaunā Eiropas Bauhaus principi.	Kompleksa atjaunošanā izmantoti ilgtspējas, estētikas un sabiedrības iesaistes principi.
Pielietoti universālā dizaina principi.	Vides pieejamība dažādām auditorijām (personām ar invaliditāti, senioriem, ģimenēm ar bērniem)
Ieviesti 2 jauni pakalpojumi un uzlabots 1 esošs pakalpojums.	Ekspozīcija un atvērtais krājums ar interaktīvām ekskursijām, tematiskiem krājuma apmeklējumiem un digitāliem resursiem
Pieaudzis apmeklētāju skaits Durbes pils kompleksā	2029. gadā kompleksā ir 15 000 apmeklētāji (nodrošināts objekta un krājuma labturībai atbilstošs apmeklētāju skaita pieaugums).
Pilnveidotas darbinieku kompetences mantojuma pētniecībā un digitalizācijā	Pieredzes un apmācību programmas muzeja darbiniekiem pētniecībā, digitalizācijā, datu apstrādē, satura veidošanā, digitālā arhivēšanā un krājuma pārvaldībā.
Nodrošināta kolekciju pieejamība	Sagatavotas, aprūpētas un eksponētas kolekcijas atvērtajā krājumā, ekspozīcijā.
Sadarbība ar skolām un augstskolām	Piedāvātas prakses vietas skolēniem vasaras nodarbinātības programmā, studentiem – pētniecībā, krājuma saglabāšanā un digitalizācijā.
Palielināta sabiedrības līdzdalība	Kopienas līdzdalība muzeja darbībā, pasākumos un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā.
Starptautiska atpazīstamība	Dalība starptautiskās konferencēs, partnerība ar Baltijas valstu muzejiem un profesionālajām organizācijām.

Durbes pils kompleksa stratēģija ir sasaistē ar plānošanas dokumentiem

Stratēģijas pamatdoma ir balstīta uz Tukuma muzeja stratēģiju 2024.–2028. gadam (apstiprināta ar Tukuma novada domes 30.11.2023. lēmumu (prot. Nr. 19, 8. §)). Stratēģija atbilst Tukuma novada attīstības programmai 2022.–2028. gadam (apstiprināta ar Tukuma novada domes 27.10.2021. lēmumu (prot. Nr. 21, 3. §)), Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2022.–2042. gadam (aktualizēta ar Tukuma novada domes 28.04.2025. lēmumu (prot. Nr. 6, 2. §)), Tukuma novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam Rīcības un investīciju plānam (apstiprināts ar Tukuma novada domes 30.03.2022. lēmumu (prot. Nr. 6, 5. §)), aktualizēts ar Tukuma novada domes 25.04.2025. lēmumu (prot. Nr. 6, 3. §)).

“Konceptijā mākslas un pilsētvides objektiem Tukuma pilsētā” (MARK arhitektu birojs, 2017) Durbes pils komplekss ir izcelts kā vizuāli izteiksmīga un kultūrvēsturiska vieta Tukuma pilsētā. Muzeja organizētajā aptaujā (2018) par tukumniekiem nozīmīgiem jautājumiem, Durbes pili un parku kā skaistāko un attīstāmu pilsētas daļu, kur pavadīt brīvo laiku, nosauca 10 % no visiem respondentiem.

Tukuma novada kultūrvides attīstības plānā 2020.–2025. gadam (Tukuma novada dome, 2020) izcelti muzeji kā dinamiskas, mūsdienīgas, sabiedrībai nepieciešamas un visdažādākās sabiedrības grupas iesaistošas institūcijas, atzīstot, ka muzeju unikālais materiālais un nemateriālais kultūras mantojums ir radošuma avots, valsts bagātība, izglītības, zinātnes un ekonomiskais resurss, personības kvalitatīva bagātināšanās un brīvā laika pavadīšanas iespēja. Rīcības 3.3. Kultūras mantojuma saglabāšana, attīstība un pieejamība ietvaros plānota arī Durbes pils kompleksa attīstība.

Kurzemes reģiona attīstības programmā “Kurzeme 2027” (2021) uzsvērta reģiona kultūras mantojuma nozīmība līdzsvarotā un ilgtspējīgā attīstībā, savukārt Kurzemes tūrisma stratēģijā plānots attīstīt Kurzemes piļu un muižu tīklojumu, kurā Tukuma muzeja Durbes pils komplekss ir nozīmīgs objekts. Arī Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam (apstiprinātas ar MK 2019. gada 26. novembra rīkojumu Nr. 587 (prot. Nr. 54, 63. §)) akcentē kultūras pakalpojumu pieejamību reģionos, kā arī kultūras mantojuma saglabāšanu reģionos.

Stratēģija respektē UNESCO Rekomendācijas par Muzeju un kolekciju daudzveidību, to nozīmi sabiedrībā, aizsardzību un veicināšanu (2015) un Eiropas Padomes Rezolūciju par ES 2023.–2026. gada darbības plānu kultūras jomā (2022), ciktāl tas attiecas uz muzejiem, ICOMOS “Eiropas kvalitātes principi, ko piemēro ES finansētiem pasākumiem, kuri var ietekmēt kultūras mantojumu”(2020).

Kultūras mantojuma objekta darbības plānotie rezultāti

Kultūras mantojuma objektā plānoto pasākumu un pakalpojumu apraksts

Durbes muižas kompleksā apmeklētājiem tiek piedāvāti šādi pakalpojumi:

Durbes pils apmeklējums ar vēsturiskā interjera ekspozīcijas un izstāžu pašvadīta apskate vai ekskursija gida pavadībā;

muzejpedagoģiskās programmas skolēnu grupām ar muižu mantojumu saistītās vēstures un kultūras tēmās (nostiprinot skolas mācību programmā iegūtās zināšanas un prasmes);

krājuma priekšmetu izsniegšana pētniekiem, literātiem un interesentiem, kas rada pētnieciskus, literārus vai publicistiskus darbus.

Stratēģijas darbības periodā plānots attīstīt esošos un radīt jaunus pakalpojumus, uzsvāru liekot uz piekļūstamības un pieejamības, sabiedrības līdzdalības un iekļaušanas aspektiem.

Durbes pils jaunie pakalpojumi ir būtiski, lai apmierinātu sabiedrības vajadzības, kas līdz šim muzeja darbībā bija mazāk pārstāvētas. Pētniecības telpa nodrošinās piekļuvi kvalitatīvai informācijai un resursiem ne tikai profesionāliem pētniekiem, bet arī skolēniem un studentiem, tādējādi veicinot reģiona vēstures izpēti un izglītības attīstību reģionā. Ekspozīcija sniegs unikālu iespēju iepazīt muižas kalpotāju dzīvi – sociālo vēstures aspektu, kas līdz šim Latvijas muzejos nav bijis pietiekami atspoguļots, tādējādi paplašinot muzeja tematisko spektru un piesaistot plašāku auditoriju. Savukārt Saimes telpa kļūs par vietu, kur vietējā kopiena varēs aktīvi iesaistīties kultūras procesos, palīdzot aprakstīt krājuma priekšmetus un iedvesmoties radošām aktivitātēm un stiprināt savstarpējo sadarbību. Īpaša uzmanība tiks pievērsta jauniešu profesionālajai ievirzei kultūras mantojuma jomā, sniedzot viņiem iespēju praktiski iepazīt muzeja darbu un attīstīt karjeras intereses. Šie pakalpojumi stiprinās muzeja lomu kā sabiedriski nozīmīgai, iekļaujošai un izglītojošai institūcijai Tukuma novadā.

Nr. p. k.	Pakalpojums	Pamatojums	Mērķauditorija
1. Uzlabots pakalpojums: Lasītava muzeja krājuma pētniekiem un interesentiem – Pētnieku telpa			
	Iekārtota īpaša telpa pētniecības veikšanai un konsultācijām, kurā ir pieejami gan autentiski priekšmeti, gan datu bāze priekšmetu atlasei, gan arī krājuma zinātniskās izpētes dokumentācija. Krājumu regulāri izmanto pētnieki, kas strādā ar kultūrvēstures un mākslas tēmām, publicisti un rakstnieki, kas rada dokumentāla, novadpētnieciska un reālos notikumos balstītus literārus darbus. Lai radītu pētījumiem labvēlīgu vidi, nepieciešams attīstīt krājuma datu bāzi, veikt krājuma un zinātniskās izpētes dokumentācijas digitalizāciju, izprojektēt un izgatavot mēbeles, sistematizēt zinātniskās izpētes dokumentāciju.	Šis pakalpojums sniegs iespēju Tukuma iedzīvotājiem un viesiem padziļināti un nepastarpināti iepazīt vietējo kultūras mantojumu, veicinot izpratni par novada un reģiona vēsturi un identitāti. Pieejamā pētniecības infrastruktūra stiprinās muzeja sadarbību ar izglītības un pētniecības iestādēm un veicinās jauniešu interesi par humanitārajām un kultūrvēsturiskajām zinātnēm. Tā ir arī iespēja piesaistīt pētniekus un kultūras tūristus, kas meklē autentisku un kvalitatīvu pētniecības vidi ārpus galvaspilsētas.	Pētniecībā ieinteresēti vēsturnieki, kultūrvēsturnieki, novadpētnieki, arhitektūras vēsturnieki, mākslas vēsturnieki, literāti, muzeju darbinieki, piļu īpašnieki un apsaimniekotāji, pedagogi, skolēni, studenti.
	Piekļūstamība un pieejamība:	Telpa tiks iekārtota ar tā, lai nodrošinātu ērtu darba vietu pētniekiem un vienlaikus arī muzeja darbiniekam, kas sniedz atbalstu informācijas iegūšanā. Digitālā datubāze būs pieejama arī attālināti.	
	Sabiedrības līdzdalība:	Tiks veicināta sabiedrības iesaiste, organizējot atvērtās pētniecības dienas, kurās interesenti varēs iepazīties ar pētnieku darbu un iesaistīties muzeja krājuma izpētē.	
	Iekļaušana:	Tiks izstrādāti materiāli dažādām vecuma grupām un izglītības līmeņiem, tostarp vienkāršoti resursi skolēniem un cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem.	
2. Jauns pakalpojums: Atvērtā krājuma ekspozīcija “Pie muižas vēšerienes”			
	Atvērtā krājuma ekspozīcija kalpu mājas cokolstāvā muižas kalpotāju dzīves atspoguļošanai, izmantojot krājuma lietisko priekšmetu kolekcijas: keramiku, koka iedzīves	Vienkāršā cilvēka skatījums uz muižas kalpotāju dzīvi līdz šim Latvijas muzejos nav bijis plaši pārstāvēts. Ekspozīcija vietējiem	Muzeja individuālie apmeklētāji: ģimenes ar bērniem, vēstures

priekšmetus, veļas mazgāšanas un gludināšanas rīkus. Pakalpojuma izveide ietver krājuma priekšmetu sagatavošanu, ekspozīcijas koncepciju un māksliniecisko risinājumu, tehnisko projektu un tā īstenošanu.	iedzīvotājiem sniegs iespēju iepazīt novada sociālo vēsturi un iepazīt Kurzemes mantojumu, bet viesiem – autentisku un emocionāli piesaistošu pieredzi. Šāda ekspozīcija veicinās kultūras tūrisma attīstību, iekļaušanos Kurzemes piļu un muižu tīklojumā, nostiprinās Tukuma kā kultūrvēsturiskā tūrisma galamērķa tēlu.	interesenti, skolēnu grupas, vietējie un ārzemju tūristi, u.c.
Pieklūstamība:	Ekspozīcija tiks veidota ar universālā dizaina principiem – skaidri marķēti ceļi, taktilie elementi, audiogidi un informācija vieglajā valodā.	
Sabiedrības saliedēšana:	Ekspozīcija kalpos kā platforma vēstures stāstu apzināšanai un kopienas atmiņu dokumentēšanai, iesaistot vietējos iedzīvotājus kā stāstniekus un līdzautorus.	
Darbs ar dažādām mērķauditorijām:	Tiks izstrādātas tematiskas ekskursijas, programmas un darbnīcas dažādām grupām – senioriem, ģimenēm ar bērniem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.	
3. Jauns pakalpojums: Saimes telpa izglītojošām aktivitātēm un kopienas līdzdalībai		
Iekārtota saimes telpa ar keramikas kolekciju, rekonstruēto maizes krāsni un tā ir vieta izglītojošām programmām jauniešiem un vietējās kopienas līdzdalības aktivitātēm, kas saistītas ar vēsturiskās vides izzināšanas un rekonstrukcijas jautājumiem un iedziļināšanos muzeju profesionālās darbības un kultūras mantojuma saglabāšanas specifiskā un līdzdalībā kolekciju papildināšanā, mantojuma, tostarp kulinārā, izpētē un zināšanu pārnesei nodrošināšanā jauniešu auditorijā.	Šī telpa kļūs par nozīmīgu vietu vietējās kopienas saliedēšanai, piedāvājot iespējas gan neformālai izglītībai, gan radošai pašizpaušmei. Tā veicinās jauniešu profesionālo ievirzi kultūras jomā, sniedzot praktisku pieredzi un izpratni par atmiņas institūciju darbu. Tukuma iedzīvotājiem šī telpa kalpos kā platforma līdzdalībai kultūras procesos, savukārt viesiem – kā iespēja piedalīties autentiskās un izglītojošās aktivitātēs.	Vietējā kopiena: muzeja draugu kopa, jaunieši, muižu mantojuma atjaunošanas entuziasti, Durbes mikrorajona iedzīvotāji, pils tuvumā esošo uzņēmumu darbinieki u.c..
Sabiedrības līdzdalība un iesaiste:	Tiks veidotas līdzdalības programmas, kurās vietējie iedzīvotāji varēs piedalīties muzeja aktivitāšu plānošanā un īstenošanā, piemēram, kā brīvprātīgie vai konsultanti.	
Iekļaušana:	Programmās tiks iekļauti jaunieši no sociāli mazāk aizsargātām grupām, piedāvājot viņiem iespēju iepazīt kultūras mantojumu un attīstīt profesionālās prasmes.	
Sabiedrības saliedēšana:	Telpa kalpos kā vieta starppaaudžu dialogam, kur kopīgās aktivitātēs tiks iesaistīti gan jaunieši, gan seniori, veicinot savstarpēju sapratni un sadarbību.	

Kultūras mantojuma objektā plānotais apmeklējuma pieaugums

Iepriekšējā Stratēģijas darbības periodā bija vērojama tendence pieaugt apmeklējumu skaitam (izņemot pandēmijas laiku). Vērtējot katra konkrētā gada apmeklētāju skaitu, konstatēts, ka to ļoti ietekmē divi faktori. Ārējie apstākļi, piemēram, pandēmijas laikā apmeklētāju skaits ir

samazinājies. Savukārt lielie pasākumi ārtelpā, piemēram, koncerti pils pagalmā, īpaši rīkoti Ziemassvētku pasākumi, apmeklētāju skaita pieaugumu veicinājuši. Stratēģijas periodā turpināsim sadarbību ar pilsētas un novada kultūras iestādēm un producentiem liela mēroga pasākumu organizēšanā pils pagalmā, ka līdz ar kalpu mājas restaurāciju un jaunu pakalpojumu piedāvājumu, pieaugs to apmeklētāju skaits, kas apskatīt izstādes un ekspozīcijas. Ņemot vērā lielo konkurenci kultūras jomā, pirmajā gadā prognozēts neliels apmeklētāju pieaugums.

Durbes pils apmeklētāju pieauguma prognoze (2025–2030)

Apmeklētāji	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Individuālie apmeklētāji	5550	5650	5700	5750	5800	6000
Apmeklētāji grupās	2150	2250	2300	2350	2400	2500
Pasākumu apmeklētāji	6000	6100	6200	6300	7800	6500
Apmeklētāji kopā	13700	14000	14200	14400	15000	15200

Durbes pils kompleksa stratēģijas mērķu īstenošanas plāns

Durbes pils apbūves restaurācija un atjaunošana muzeja attīstībai

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
	Galaprodukti	Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
Pabeigt kalpu mājas (nr. 6647) restaurācijas un glābšanas un darbus	Restaurēta un apmeklētājiem pieejama kalpu māja ar atvērtā krājuma ekspozīcijām	Mūsdienīgas un apmeklētājiem pieejamas krājuma telpas restaurētajā kalpu mājā	1 objekts	2025-2028	SAM 5.1.1.6., TND
Labiekārtot kalpu mājas pagalmu un kompleksa teritoriju ar restaurēto apkārtmūri	Restaurēts un rekonstruēts apkārtmūris un apmeklētājiem pieejams kalpu mājas pagals	Vēsturiskajai situācijai atbilstoša un funkcionāla vide	1 objekts	2025-2029	SAM 5.5.1 TND, VKKF
Veikt projektēšanas darbus klēts atjaunošanai un restaurācijas darbnīcu modernizācijai.	Rekonstruēta klēts ēka un iekārtotas restaurācijas darbnīcas	Izstrādāts būvprojekts restaurācijas darbnīcu modernizācijai muižas klēts ēkā	1 objekts	2029-2030	TND
Aktualizēt Durbes muižas vāgūža rekonstrukcijas projektu mākslas izstāžu zālei un mūsdienīgām krājuma glabātuvēm	Mūsdienīgas krājuma glabātuves un reģionālas nozīmes restaurācijas centrs	Mērķtiecīga virzība uz vāgūža un staļļa rekonstrukciju izstāžu zālei un mūsdienīgām krājuma glabātuvēm	1 objekts	2030	TND Citi avoti

Sabiedrībai pieejama un izmantojama krājuma veidošana un saglabāšana

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji	Izpildes laiks	Finanšu avots
----------	--------------------	-----------------------	----------------	---------------

		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
Papildināt muzeja krājumu ar priekšmetiem	Krājuma priekšmeti izvietoti krājuma telpās	Krājuma priekšmeti ir dokumentēti, signēti un sistematizēti	2500 priekšmeti	2025-2030	SAM 5.5.1 TND
Nodrošināt krājuma priekšmetu konservāciju un restaurāciju	Restaurācijas rezultātā krājuma priekšmeti ir eksponējami	Atvērtajā krājumā eksponēti konservēti un restaurēti priekšmeti	Konservēti un restaurēti 290 priekšmeti	2025-2030	TM TND VKKF Citi avoti
Nodrošināt krājuma priekšmetu digitalizāciju	NMKK pieejami metadati par muzeja priekšmetiem	Pētnieki un interesentiem pieejams muzeja krājums	Digitalizēti 15000 priekšmeti	2025-2030	TM, citi avoti
Nodrošināt krājuma priekšmetu eksponēšanu kalpu mājā	Eksponēšanai sagatavotas vizuāli iespaidīgas un informatīvas kolekcijas	Eksponētas keramikas, tekstīliju mazgāšanas un gludināšanas priekšmetu kolekcijas	Pieejami 500 priekšmeti		

Muižu vēstures pētniecību un pētniecības rezultātu pieejamība plašai sabiedrībai

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
Durbes muižas vēstures un materiālās kultūras liecību zinātniskā izpēte	Pētījums par Durbes muižas vēsturi, Durbes pils kompleksa atjaunošanu un muzeja attīstību	Sagatavotais un izdots pētījums atklāj Durbes muižas stāstu Latvijas reģionālās vēstures kontekstā	1 pētījums	2025-2029	TND TM VKKF Citi avoti
Publiskot zinātnisko pētījumu rezultātus	Kvalitatīva un interaktīva atvērtā krājuma ekspozīcija kalpu mājā	Apmeklētājiem pieejama ekspozīcija par muižas kalpotāju dzīvi	1 ekspozīcija	2029	TND TM VKKF Citi avoti
Pilnveidot komunikāciju ar skolu jauniešu auditoriju	Sagatavota programmai jauniešu profesionālajai ievirzei muzeja jomā	Kultūrvēsturiskās vides izglītības programma ar etnogrāfijas, arheoloģijas, stāstniecības elementiem	1 programma	2028	TND TM VKKF Citi avoti
Attīstīt līdzdalības aktivitātes vietējā kopienā	Vietējās kopienas iesaiste pils kompleksa attīstībā	Vietējā kopiena aktīvi un daudzveidīgās formās iesaistās muzeja darbībā	1 aktīva kopiena	2025-2030	TM Citi avoti

Durbes pils kompleksa plašāk atpazīstamība reģionā, valsts un arī Baltijas mērogā

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
Aktualizēt kompleksa pētniecības un restaurācijas rezultātus Baltijas mērogā	Sarīkota starptautiska konference Durbes pils kompleksā	Durbes pils komplekss un tajā esošais muzejs ir starptautiski atpazīstams	1 konference	2028	TND TM Citi avoti
Izstrādāt un realizēt publicitātes programmu	Realizēta publicitātes programma mērķgrupām	Mērķgrupas informētas par jaunajiem pakalpojumiem	1 publicitātes programma	2025-2030	TND TM Citi avoti
Attīstīt sadarbību ar kultūras un tūrisma institūcijām	Palielināties apmeklētāju skaits Durbes pils kompleksā	Durbes pils komplekss ir atraktīvs objekts tūristiem un skolēnu grupām	15000 apmeklētāji	2029	TND TM Citi avoti
Iekļauties pilsētas, reģiona un valsts pasākumos	Profesionāla komanda mantojuma jomā	Attīstītas darbinieku kompetences	5 speciālisti	2030	TM Citi avoti

Durbes muižas kompleksa stratēģijas izpildes kvantitatīvie rādītāji (2025–2030)

Rādītāji	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Iegūto krājuma vienību skaits*	500	500	500	500	500	500
Konservēto priekšmetu skaits	80	80	80	80	80	80
Digitalizēto vienību skaits**	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Eksponēto krājuma vienību skaits	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Pētniecībā izmantoto krājuma vienību skaits	4000	4000	4000	4000	4000	4000
Jauno /modernizēto ekspozīciju skaits	0	1	0	0	1	0
Sagatavoto izstāžu skaits	1	1	1	1	1	1
Pētījumu skaits	1	3	3	3	3	3

Stratēģijas ieviešana

Sabiedrības līdztiesība kultūras norišu pieklūstamībā

Durbes muižas apbūve ir veidojusies teju 500 gadu ilgā laika posmā, pielāgojoties pārmaiņām, izmantojot un saglabājot vēsturisko substanci. Katra nākamā ēka vai būve tapusi uz senākiem pamatiem. To ilgtspēju nodrošina būvniecībā izmantotie dabīgie vietējas izcelsmes materiāli, ēku īpašnieku un apsaimniekotāju saudzīgā attieksme pret būvi. Mūsdienu patērētāju sabiedrībā šīs zināšanas un prakses ir ļoti aktuālas, tāpēc Muzejs ne tikai rūpējas par ēku atjaunošanu, bet arī izceļ tautas amatnieku darinājumu vērtību. Jauniešiem ir iespēja ne tikai apmeklēt Muzeju

programmā “Latvijas skolas soma” finansēto nodarbību laikā, bet arī strādāt Muzejā vasarā Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotās skolēnu nodarbinātības programmas ietvaros. Muzeja izglītojošie pasākumi pieaugušajiem tiek organizēti brīvdienās, Muzejs piedāvā plašu bezmaksas pasākumu loku, kā rezultātā kalendārā gada laikā ap 50 % apmeklējumu ir bez maksas.

Durbes pils, kalpu mājas, klēts un saimniecības ēkas apjoms kopumā ir saglabājis klasicisma perioda estētiku, kas sakņojas formu vienkāršībā un apdares praktiskumā. Mazvērtīgie uzslāņojumi izpētes rezultātā ir identificēti un ēku atjaunošanas gaitā tiek novērsti. Mūsdienu tehnoloģiju attīstības kontekstā ir ļoti svarīgi saglabāt mantojumu nākamajām paaudzēm, vienlaikus nodrošinot tā efektīgu izmantošanu, tāpēc restaurējot un izmantojot kompleksa apbūvi, tiek maksimāli saglabāta vēsturiskā substance, tostarp klasicisma arhitektūrai raksturīgās būvdetaļas un ansambla kompozīcijas principus. Turpinot atjaunošanas darbus, paredzēts respektēt vēsturiskās vērtības un visus iecerētos jaunos papildinājumus risināt ievērojot universālā dizaina principus, popularizēt kultūras pieminekļu restaurācijas prakses labākos piemērus.

Ieviešot mūsdienu tehnoloģijas, tiek izvērtēta to efektivitāte un ekspluatācijas izmaksas. Projektējot un restaurējot ēkas ekspozīcijām, krājuma glabātuvēm, restaurācijas darbnīcām un darbam vienlaikus ar rūpēm par muzeja priekšmetiem un to maksimālu pieejamību apmeklētājiem, liela uzmanība tiek pievērsta visu resursu taupīšanai un to ekonomiskai izmantošanai, kā arī Jaunā Eiropas Bauhaus filozofijai, kur estētika, iekļautība un ilgtspēja ir būtiskākās pamatvērtības.

Ēku atjaunošanā maksimāli tiek pielietoti videi un cilvēkam draudzīgi būvniecības materiāli, tostarp atgūtie, pētītas un apbētas vēsturiskās būvniecības metodes, apgūta amatnieku un restauratoru pieredze. Lai taupītu resursus, tiek veikta tehnisko tīklu modernizācija, bet, plānojot ēku funkciju un darbību, tiek grupētas telpas ar līdzīgu pielietojumu un atbilstoši tam ar līdzīgām prasībām mikroklimata ziņā.

Durbes pils kompleksa attīstības stratēģijā tiek īpaši uzsvērtā sabiedrības līdztiesība piekļuvē kultūras norisēm, ievērojot Bauhaus kustības principus – funkcionalitāti, vienkāršību un estētikas apvienojumu ar sabiedriskās telpas demokrātiju. Kompleksa plānojums un kultūras piedāvājums tiek veidots tā, lai būtu pieejams un saprotams ikvienam – bērniem, senioriem, cilvēkiem ar invaliditāti, dažādu etnisko un sociālo grupu pārstāvjiem, nodrošinot fizisko piekļuvi visām publiskajām telpām (piemēram, bezpakāpju ieejas, pielāgotas labierīcības, uzbrauktuves u.c.), informācijas pieejamību dažādās valodās un formātos (teksts vieglajā valodā, audiogidi, subtitri, zīmju valoda u.c.), finansiālo pieejamību ar dažādiem bezmaksas vai simboliskas maksas kultūras pasākumiem; iekļaujoša satura attīstību, kas atspoguļo un uzrunā dažādas sabiedrības grupas, rosinot līdzdalību un piederības izjūtu.

Durbes pils kompleksa ēku atjaunošanas procesā jau īstenoti pasākumi, kas nodrošina apritīguma principa ievērošanu:

- Būvniecības materiālu saglabāšana un atkārtota izmantošana.
- Rūpīga ēkas konstrukciju, apdares un detaļu izvērtēšana, maksimāli saglabājot un restaurējot vēsturiskos materiālus (piemēram, koka sijas, vēsturiskos grīdas dēļus, apmetuma fragmentus u. c.).
- Nesaglabājamo materiālu vietā pēc iespējas izmantoti līdzīgi vai identiski materiāli, kas atgūti citos vēsturiskos objektos, tādējādi samazinot jaunu resursu patēriņu.

Vietējo un dabai draudzīgu materiālu izmantošana:

- Izmantoti vietējie materiāli, piemēram, laukakmens, koks, kas pieejams tuvākā apkaimē, un ļauj samazināt transportēšanas radīto oglekļa pēdu.
- Projektēšanas laikā tiks izskatīta iespēja izmantot materiālus ar zemu vides ietekmi un augstu pārstrādājamību, piemēram, dabīgās šķiedras siltumizolācijas materiāli.

Energoefektivitātes un ilgtspējas pasākumi:

- Izmantojot videi draudzīgus materiālus, uzlabota ēku siltumizolācija un samazināts apkurei nepieciešamais enerģijas patēriņš.

- Integrētas energoefektīvas inženiertehniskās sistēmas, piemēram, LED apgaismojums, kas samazina ekspluatācijas izmaksas un vides ietekmi.

Atkritumu samazināšana un pārstrāde:

- Būvdarbu laikā tiks veikta atkritumu šķirošana un pārstrāde, lai samazinātu poligonos noglabājamo atkritumu apjomu.
- Būvdarbu iepirkumā tiks paredzēts, ka būvnieks izstrādā būvniecības atkritumu apsaimniekošanas plānu, tajā ietverot atkārtotas izmantošanas un pārstrādes iespējas.

Ilgtermiņa apsaimniekošanas nodrošināšana:

- Tiks izstrādāts ēkas uzturēšanas plāns, kas paredz regulāru tās apkopi un ilgtspējīgu apsaimniekošanu, tā pagarinot ēkas kalpošanas laiku.
- Tiks veicināta vietējās kopienas iesaiste ēkas apsaimniekošanā, nodrošinot sociālo ilgtspēju un piederības sajūtu.

Vides pieejamības izvērtējums

Muzeja pakalpojumu sagatavošana, uzturēšana un realizācija balstīta universālā dizaina principos, lai nodrošinātu muižas kompleksa, visu telpu un ekspozīciju vizuālo estētiku, drošību, vienkāršu un intuitīvi lietojamu dizainu, ērtu un patīkamu izmantojamību, pieejamību un piekļūstamību visām sabiedrības grupām, kā arī tās maksimāli ērtu uzturēšanu. Visi uzlabojumi radīti, maksimāli saglabājot kultūrvēsturisko substanci un objektu autentiskumu.

Durbes pilij vides pieejamības auditu veica (2022) Invalīdu un viņu draugu apvienības “Apeirons”. Tajā ir atzīts, ka Durbes pils visos stāvos ir nodrošināta ērta nokļūšana cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Pils ziemeļaustrumu spārnā ir uzstādīts pacēlājs, tāpēc ieeja personām ar kustību traucējumiem ir paredzēta no ziemeļaustrumu fasādes puses. Secināts, ka Durbes pilī ir nodrošināta piekļūšana cilvēkiem ar kustību traucējumiem, tomēr to apmeklēt ieteicams kopā ar asistentu.

Durbes pils ir iekļauta izdevumā “Eiropas kultūras mantojuma dienas 2024. Kultūras mantojuma pieejamība un drošība”, ko izdevusi Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde. Arī tajā rakstīts, ka Durbes pils ir pieejama cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, ka pils vēsturiskajā interjerā integrēts pacēlājs. Durbes pils pacēlāja arhitektoniskais risinājums ir profesionāli pielāgots pils vēsturiskajam interjeram.

Durbes pils kompleksā ir veikts vides pieejamības pašnovērtējums un apzināta nepieciešamo uzlabojumu nepieciešamība. Plānots ieviest Invalīdu un viņu draugu apvienības “Apeirons” ieteikumus vides pieejamības uzlabošanā atkarībā no pieejamā finansējuma.

Aktivitātes vides pieejamības uzlabojumiem (2025–2030)

Kalpu mājas būvprojekta izstrādātāji respektē vides pieejamības jautājumus. Jaunveidojamās ekspozīcijas atrodas kalpu mājas cokolstāvā, kas ērti pieejamas visiem apmeklētājiem. Telpu plānojums, dizains un iekārtojums būs atbilstošs vēsturiskajai funkcijai un videi. Ekspozīcijās būs daudz priekšmetu, kuru apskatei būs nepieciešama minimāla psihiskā un garīgā piepūle. Papildus informāciju plānots pasniegt daudzveidīgos veidos un dažādās grūtības, ļaujot katram apmeklētājam izvēlēties atbilstošāko apskates tempu, informācijas uztveršanas veidu.

Vides pieejamības uzlabojumu plāns

Vieta/tēma	Invalīdu un viņu draugu apvienības “Apeirons” ieteikumi	Realizācijas laiks
Norādes teritorijā	Izvietot norādes zīmi pie kopējā auto stāvlaukuma par iespēju cilvēkiem ar invaliditāti auto novietot tuvāk ēkai; Izvietot norādes zīmi pie auto stāvlaukuma cilvēkiem ar invaliditāti, norādot virzienu iekļūšanai muzejā no sāndurvīm;	2025

Informācijas kanāli	Izveidot sadaļu "vides pieejamība" Tukuma muzeja tīmekļvietnē ar aprakstu par iespējām un piedāvājumu muzeja apmeklējumam cilvēkiem ar invaliditāti (iespējamais paraugs: https://rohsska.se/en/visit/accessibility/) un informēt Tukuma novada Tūrisma informācijas centru www.visittukums.lv publicētās informācijas papildināšanai saistībā ar vides pieejamības iespējām muzejā;	2025
Ekspozīcijas	Ierīkojot jaunas vai pārveidojot esošās ekspozīcijas, iespēju robežās izveidot interpretācijas risinājumus cilvēkiem ar redzes traucējumiem (piem., iztaustāmas gleznas, maketus, skulptūras u.c.) un veidot cilvēkiem ratiņkrēslos sasniedzamus standus, ieteicams katedrtipa, nodrošinot, ka ratiņkrēslu lietotāji var pabrukt ar kājām zem tiem (ar vismaz 75 cm brīvo augstumu zem stenda virsmas);	2029
Informācija pie ieejas	Ieejas durvis aprīkot ar zvana pogu 0,9–1,2 metru augstumā, uzlikta plāksnīte ar atbildīgā personāla tālruna numuru;	2025
Rampas pie ieejas	Pie sāndurvīm izlīdzināt segumu, lai būtu iespējas no automašīnas nokļūt līdz durvīm; Izvietot vienkāršu un lēzenu rampu abās pusēs pie ieejas durvīm cilvēkiem ar invaliditāti, novēršot aso sliekšņa paaugstinājumu, kas neļauj elektrisko ratiņkrēslu lietotājiem iekļūt ēkā (ieteicamais rampas slīpums 8 %); Pagarināt rampu pie pacēlāja, to padarot lēzenāku (kopējais garums vismaz 60 cm);	2028
Telpās	Izvietot vienkāršas un lēzenas rampas pie iekštelpu sliekšņiem, kuru augstums ir 2 cm un vairāk. Gadījumos, kad sliekšņa augstums nepārsniedz 1,5 cm rampu var neizvietot, ja sliekšņa malas nav asas un ir noapaļotas;	2028
Kāpnes	Marķēt kāpņu pirmo un pēdējos pakāpienus ar kontrastējošu (tumšs uz gaiša) krāsu vai lentu, kas iederas kopējā muzeja dizainā (nav jāizmanto dzeltenī-melni svītrotā lenta); Kāpnēm uz otro stāvu nepieciešams atbalsta rokturis sienas pusē;	2027
Telpās un teritorijā	Izvietot vienkāršus krēslus (var būt saliekami, novietoti gaitenīs vai citās atbilstošās vietās), sniedzot iespēju senioriem, grūtniecēm un citiem apmeklētājiem pēc nepieciešamības ik pa laikam apsēsties un atpūsties;	2026
Labierīcības	Invalidu tualetē nepieciešams uzstādīt atbalsta rokturus pie klozetpoda, kas nodrošina divus atbalsta augstumus 70 cm un 90 cm; Invalidu tualetē jāuzstāda palīdzības izsaukšanas poga; Invalidu tualetē spoguļi uzstādīt tā, lai tā apakšējā mala būtu 100 cm virs grīdas. Invalidu tualetēs vēlams ratiņkrēsla manevrēšanai pietiekams laukums; durvju vērtni vērst uz āru;	2025, 2028

Publicitātes un mārketinga aktivitātes

Publicitātes plāns mērķauditoriju sasniegšanai

Finansētāji (valsts un pašvaldību institūcijas, fondi, partnerorganizācijas)

Mērķis: demonstrēt sabiedrisko nozīmību, ilgtspēju un rezultātu pārskatāmību.

Publicitātes kanāli un aktivitātes:

- Regulāras preses relīzes par projekta attīstību un rezultātiem medijiem: nacionālajai ziņu aģentūrai LETA un laikrakstiem (Latvijas Avīze, Kultūras Diena, Neatkarīgā Rīta Avīze, Kurzemes Radio, Latvijas Radio 1, Latvijas Radio 2, Latvijas televīzija un TV3, ReTV).

- Informatīvi ziņojumi Tukuma novada pašvaldības tīmekļvietnē www.tukums.lv un Tukuma muzeja tīmekļvietnē www.tukumamuzejs.lv.
- Sociālo tīklu ieraksti par projekta progresu.
- Informatīvas prezentācijas/ziņojumi projektā iesaistītajām institūcijām.
- Dalība pašvaldības informatīvajās sanāsmēs un reģionālās attīstības forumos.

Jaunieši (vietējie un reģionālie, izglītības iestāžu skolēni un studenti).

Mērķis: radīt interesi par Durbes pili kā kultūrvēsturisku un radošu vietu.

Publicitātes kanāli un aktivitātes:

- Aktivitātes sociālajos tīklos (Instagram, TikTok, Facebook) ar jauniešiem saistošu saturu (reel video, viktorīnas, pasākumu aicinājumi).
- Iesaistošas izstādes un darbnīcas ar iespēju pašiem piedalīties.
- Mūsdienīgas afišas skolās, jauniešu centros un kultūras iestādēs.
- Informācija "Skolas somas" platformā par izglītojošām programmām.
- Sadarbība ar skolām un skolotājiem, piedāvājot tematiskas ekskursijas un projektu iespējas.

Vietējā kopiena (Tukuma novada iedzīvotāji, uzņēmēji, kultūras darbinieki).

Mērķis: veicināt līdzdalību, lokālo identitāti un atbalstu.

Publicitātes kanāli un aktivitātes:

- Informācija reģionālajos medijos: "Neatkarīgās Tukuma Ziņas", "TV9 Pakalni", "Kurzemes Radio".
- Informācija Tukuma novada pašvaldības tīmekļvietnē www.tukums.lv un pašvaldības informatīvajā izdevumā "Tukuma Novada Vēstis", Tukuma tūrisma informācijas centrs www.visittukums.lv.
- Iedzīvotāju iesaiste pasākumu organizēšanā un informatīvās sapulces par attīstības iecerēm.
- Afišas (vietējās iestādēs un pilsētvidē, reklāmas baneri Durbes pils kompleksā).
- Ielūgumi uz izstāžu atklāšanām, koncertiem, talkām un citiem kopienas pasākumiem.
- Interaktīva komunikācija sociālajos tīklos ar iedzīvotāju līdzdalības iespējām (konkursi, ideju vākšana) Durbes pils Facebook lapa <https://www.facebook.com/durbespils>, Tukuma muzeja Facebook lapa <https://www.facebook.com/TukumaMuzejs>, Tukuma muzeja Instagram konts <https://www.instagram.com/tukumamuzejs/>.

Pētnieki un kultūras interesenti (studenti, vēstures entuziasti, muzeju profesionāļi).

Mērķis: veicināt profesionālu interesi un zināšanu apmaiņu.

Publicitātes kanāli un aktivitātes:

- Informatīvi materiāli un pētījumi publicēti Tukuma muzeja tīmekļvietnē www.tukumamuzejs.lv.
- Publikācijas muzeju nozares izdevumos, tostarp starptautiskās organizācijas Bridging Ages International "Newsletter".
- Informācija sadarbības partneru tīklos valsts, reģionālā un Baltijas mērogā: Bridging Ages International www.bridgingages.com, Baltijas Piļu un muzeju asociācija (The Association of Castles and Museums around the Baltic Sea) www.visitcastles.eu, Latvijas piļu un muižu asociācija www.pilis.lv, Latvijas Muzeju biedrība www.muzeji.lv u.c.).
- Aicinājums piedalīties konferencēs, semināros un tematiska rakstura pasākumos.
- Sociālie tīkli ar kvalitatīvu, padziļinātu saturu – restaurācijas procesa atspoguļojums, vēsturiskie atklājumi u.tml.

Mārketinga aktivitātes

Sadarbība ar Tukuma TIC, sniedzot materiālus reklāmas izdevumu sagatavošanai, veicinot vietējo (Latvijas, Lietuvas) un ārvalstu tūristu apmeklējumu.

Mērķis: Piecu gadu laikā palielināt Durbes pils kompleksa zīmola atpazīstamību reģionālā, nacionālā un Baltijas mērogā, nodrošinot atpazīstamības pieaugumu mērķauditorijās, izmantojot integrētu komunikācijas stratēģiju un partnerību tīklu.

Uzdevumi mērķa sasniegšanai

1. Digitālā redzamība un saturs:

- Uzturēt aktīvu Tukuma muzeja tīmekļvietni www.tukumamuzejs.lv ar aktuālu informāciju par Durbes pils kompleksu un tā piedāvājumu.
- Publicēt vismaz vienu oriģinālu satura vienumu (stāsti, video) mēnesī sociālajos tīklos, tā palielinot arī sekotāju skaitu sociālajos tīklos.

2. Sabiedriskās attiecības un mediju iesaiste:

- Sagatavot un izplatīt vismaz 5 preses relīzes gadā reģionālajiem un nacionālajiem medijiem.
- Panākt vismaz 10 publikācijas vai pieminēšanas medijos gadā (TV, radio, interneta portāli, drukātie mediji).
- Organizēt mediju pasākumu vienu reizi gadā.

3. Partnerības un sadarbība:

- Noslēgt vismaz 10 aktīvas partnerības ar tūrisma uzņēmumiem, skolām, kultūras namiem u.c.
- Katru gadu piedalīties starptautiskajā tūrisma izstādē “Balttour”.
- Piedalīties vietējās un starptautiskajās konferencēs (Latvijas Muzeju biedrība, Bridging Ages International, Latvijas piļu un muižu asociācija, u.c.).

4. Pasākumi :

- Rīkot vismaz 3 publiskus kultūras vai izglītojošus pasākumus gadā, piesaistot vietējos un reģionālos medijus.
- Attīstīt īpašu pasākumu sēriju, izstrādāt īpašu piedāvājumu mērķauditorijām, reklamējot jaunus produktus.
- Turpināt sadarbību ar pasākumu rīkotājiem, tostarp vietējām kopienām, kultūras namiem.

5. Mērījumi un izvērtējums:

- Veikt zīmola atpazīstamības mērījumu (aptaujas, analītika) reizi gadā.
- Statistikas izvērtējumu tīmekļvietnei, sociālajiem tīkliem reizi gadā.
- Reizi gadā izvērtēt komunikācijas stratēģijas efektivitāti un pielāgot to situācijai.

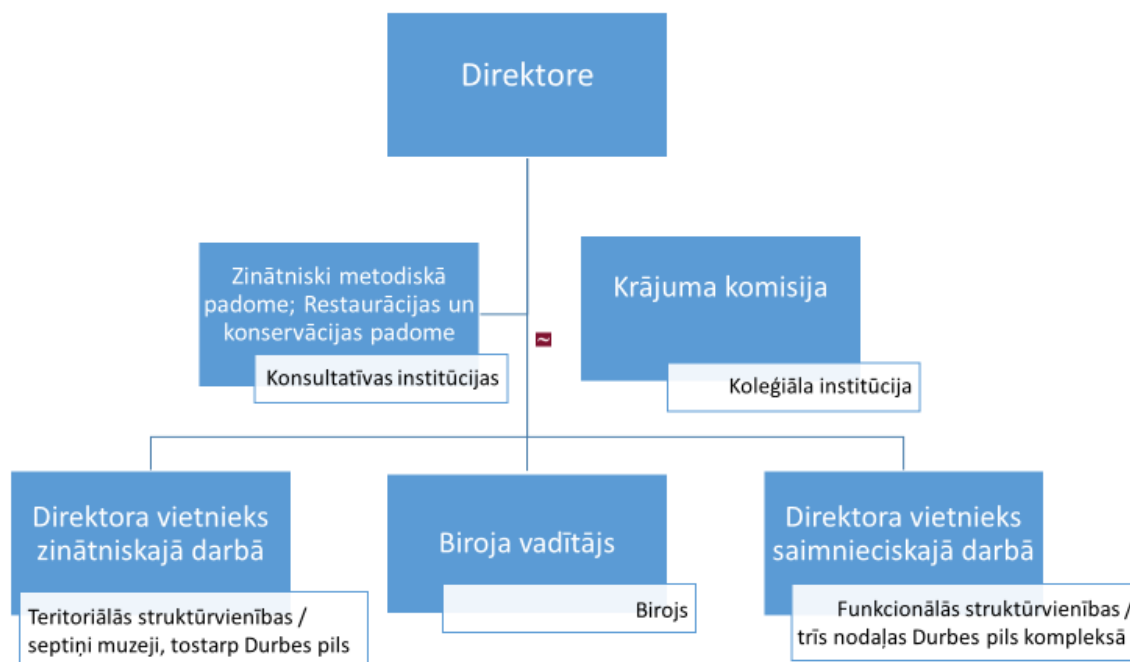
Vadības sistēma un organizatoriskā struktūra Durbes pils kompleksā

Muzejs ir Tukuma novada pašvaldības iestāde. Saskaņā ar Tukuma novada domes apstiprinātu Nolikumu, Muzeju vada direktors, kas tieši pakļauts Tukuma novada domes izpilddirektoram. Muzeja administrāciju veido: direktora vietnieks zinātniskajā darbā un direktora vietnieks saimnieciskajā darbā, biroja vadītājs, kura tiešā vadībā strādā lietvedis.

Muzeja vadības sistēma veidota tā, lai veicinātu visu muzeja funkciju realizāciju sadarbojoties teritoriālajām un funkcionālajām struktūrvienībām, vienlaikus stiprinot darbinieku horizontālās sadarbības saites starp struktūrvienībām.

Atbildība par muzeja funkciju realizēšanas apjomu un kvalitāti ir deleģēta direktora vietniekiem, kuri darbojas savas kompetences ietvaros: direktora vietnieks zinātniskajā darbā pārziņā visas teritoriālās struktūrvienības jeb muzejus, direktora vietnieks saimnieciskajā darbā – funkcionālās struktūrvienības: krājuma nodaļu, komunikācijas nodaļu un saimniecības nodaļu.

Muzeja vadības hierarhiskā struktūra

Muzeja organizatoriskā struktūra ir veidojusies atbilstoši teritoriālajam principam, jo Muzeja sastāvā esošie muzeji atrodas dažādās vietās pilsētā un novadā un specializējas dažādās tēmās. Lai racionāli organizētu darbu, katra teritoriālā struktūrvienība nodrošina tai raksturīga muzeja pakalpojuma satura sagatavošanu un nodrošina apmeklētāju apkalpošanu. Durbes pils specializējas muižu vēstures tēmu pētniecībā, komplektē priekšmetus pils ekspozīcijām, veido izstādes, izglītojošas programmas un pasākumus un apkalpo pils apmeklētājus.

Durbes pils kompleksā darbojas Muzeja funkcionālās nodaļas, kas sniedz atbalstu teritoriālajām struktūrvienībām jeb muzejiem, veicot kultūras mantojuma izpēti un komunikācijas funkcijas, nodrošinot infrastruktūras uzturēšanu un sniedzot tehnisku atbalstu muzejiem. Par Durbes pils pētnieciskā un ekspozīciju darba mērķu sasniegšanu un plānoto uzdevumu izpildi atbild pils vadītājs, par nodaļu darbu – katras nodaļas vadītājs. Būtisks ir visu šo struktūrvienību vadītāju un arī darbinieku horizontālās sadarbības aspekts.

Muzeja pārvaldībā un kvalitātes vadībā svarīga loma ir Zinātniski metodiskajai padomei, kas izdiskutē pētnieciskā un izglītojošā darba plānus un atskaites, akceptē ekspozīciju, izstāžu un pētījumu koncepciju un plānu, Konservācijas un restaurācijas padomei, kas lemj par konservācijas un restaurācijas pasākumiem un vērtē to atbilstību restaurācijas darba uzdevumam. Nepieciešamības gadījumā tiek pieaicināti eksperti no citiem muzejiem, pētnieciskajām institūcijām vai pieminēto aizsardzības sfēras.

Durbes pils atjaunošanas procesā līdz šim nozīmīga loma bijusi tieši Konservācijas un restaurācijas padomei, kurā profesionāli izvērtēti risinājumi un sagatavots profesionāls pamatojums lēmumu pieņemšanai. Atzinumus par krājuma komplektēšanas, dokumentēšanas un saglabāšanas, kā arī izmantošanas jautājumiem direktoram iesniedz Krājuma komisija.

Stratēģijas īstenošanas periodā abu konsultatīvo padomju un arī Krājuma komisijas loma palielināsies, jo Muzeja vadībai būs nepieciešami profesionāli atzinumi un padomi lēmumu pieņemšanai, lai kopā ar pašvaldības Attīstības nodaļas projektu vadītāju un projektā iesaistīto komandu nodrošinātu gan Kalpu mājas atjaunošanu un pieejamību apmeklētājiem atbilstoši pieminēto restaurācijas un muzeju prakses labākajiem piemēriem.

Projektu vadības, ieviešanas un uzraudzības shēma un kvalitātes kontrole

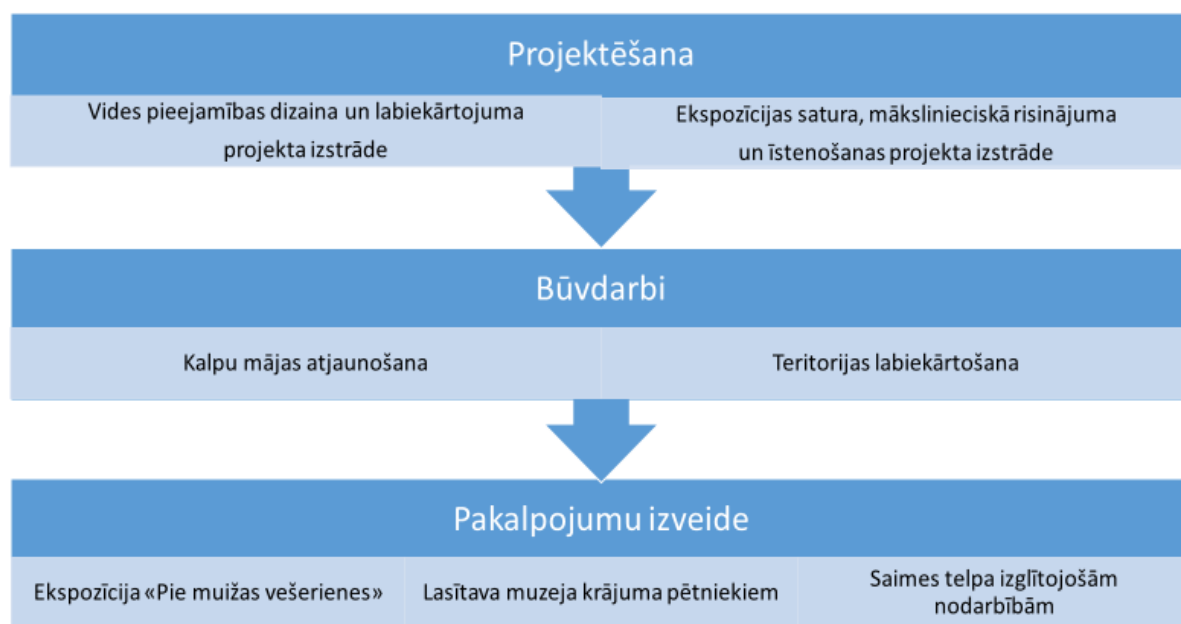
Cilvēkresursi: Muzeja projektu vadītājs sagatavo un vada muzeja darbības jomai specifiskus radošos projektus: izstāžu un ekspozīciju, krājuma papildināšanas un restaurācijas, pētnieciskus

un izglītojošus projektus, arī starptautiskus muzeju sadarbības projektus. Atbilstoši katra muzeja tēmai tā īstenošanā iesaistās Muzeja struktūrvienību vadītāji un speciālisti.

Investīciju projektus gatavo un īstenošanu vada Tukuma novada pašvaldības speciālisti, kas ikdienā veic līdzīgus pienākumus un kuriem ir pieredze šādu pienākumu veikšanā. Investīciju projekta vadību nodrošina pašvaldības Attīstības nodaļas projektu vadītājs ar darba pieredzi tādu projektu īstenošanā, kuriem piesaistīts publiskais finansējums, kopā ar Tukuma muzeja projektu vadītāju.

Projekta vadītāja kvalifikācija un prasmes: augstākā izglītība, iepriekšējā pieredze ES struktūrfondu līdzfinansētu projektu vadībā. Projekta grāmatvedību nodrošinās pašvaldības štatā esošs grāmatvedis ar pieredzi projektu, kam piesaistīts publiskais finansējums, grāmatvedībā. Projekta grāmatveža kvalifikācija un prasmes: augstākā izglītība, iepriekšējā pieredze ES struktūrfondu līdzfinansētu projektu grāmatvedībā.

Projekta “Durbes muižas kalpu mājas atjaunošana” aktivitāšu secība

Projekta iepirkumu organizēšanu nodrošinās pašvaldības iepirkumu speciālists. Iepirkumu speciālista kvalifikācija un prasmes: augstākā izglītība, iepriekšējā pieredze iepirkumu organizēšanā, kuru īstenošanai piesaistīts ES struktūrfondu finansējums. Nepieciešamo atbalstu nodrošinās Juridiskā nodaļa, Finanšu nodaļa un grāmatvedība. Atbilstošu palīdzību IT risinājumu ieviešanā nodrošinās pašvaldības IT speciālisti. Projekta publicitāti nodrošinās pašvaldības Kultūras, sporta un komunikācijas nodaļa.

Būvniecības procesu koordinēs un pārraudzīs Tukuma novada pašvaldības būvniecības speciālists ar atbilstošu izglītību.

Finanšu resursi: projekta apstiprināšanas gadījumā pašvaldības budžetā tiks paredzēts projekta īstenošanai nepieciešamais priekšfinansējums un līdzfinansējums.

Tehniskie resursi: Projekta vadībai nepieciešamo materiāltehnisko bāzi (telpas un aprīkojumu) un tās uzturēšanu nodrošinās projekta īstenotājs – Tukuma novada pašvaldība un Tukuma muzejs.

Projekta īstenotāja rīcībā ir pieejami personāla resursi, kas nepieciešami, lai nodrošinātu projekta īstenošanas rezultātā sasniegto rezultātu un radīto vērtību (atjaunota kultūras pieminekļa) turpmāku atbilstošu izmantošanu. Projekta ietvaros izveidotās struktūras un citi projekta rezultāti tiks uzturēti pēc projekta beigām, katru gadu iekļaujot uzturēšanas un remonta izdevumus pašvaldības iestādes budžetā.

Projekta īstenotājs nodrošinās projekta finansiālo ilgtspēju – projekta iesniedzēja rīcībā esošie finanšu resursi ļauj turpināt projekta uzsāktās darbības un izmantot projektā radītos rezultātus pēc projekta noslēgšanās uz ikgadējā pašvaldības budžeta pamata.

Lai nodrošinātos pret iespējamām zaudējumiem un bojājumiem, tādējādi radot drošus apstākļus ilgtspējas nodrošināšanai, projekta pēcuzraudzības posmā tiks veikta attīstītās infrastruktūras apdrošināšana par Tukuma novada pašvaldības līdzekļiem.

Kultūras mantojuma objekta ilgtspēja

Tukuma muzejs ir Tukuma novada pašvaldības iestāde, kas realizē valsts kultūrpolitiku reģionālā kultūras mantojuma izpētē, saglabāšanā un popularizēšanā, iesaistot kopienu.

Durbes pils ēka jau ir atjaunota, respektējot tās vēsturisko plānojumu un funkciju, citas ēkas pielāgotas muzeja funkcijai, maksimāli saudzīgi attiecoties pret to arhitektonisko tēlu un detaļām, vienlaikus domājot par mantojumam un cilvēkiem draudzīgu un pieejamu vidi.

Kalpu mājā tiek attīstīts koncepts par sabiedrībai pieejamu un līdzdalīgām metodēm veidotu muzeja krājumu ar lasītavu un nodarbību telpu un atvērtā krājuma tipa ekspozīciju muižas kalpotāja dzīves atspoguļošanai. Muzeja krājums un ar to saistītie stāsti ir katra muzeja pamatvērtība, tāpēc vislielākā uzmanība tiek veltīta krājumu priekšmetu saglabāšanai, sākot ar preventīviem pasākumiem un atbilstošu glabāšanas apstākļu radīšanu, beidzot ar priekšmeta atgriešanu sākotnējā stāvoklī un saudzīgu eksponēšanu un izmantošanu. Iezīmējot nākamā perioda stratēģijas uzdevumus, jau šobrīd jārisina klēts ēkas projektēšanas jautājumi, lai nodrošinātu mūsdienīgu infrastruktūru krājuma pirmsapstrādes un restaurācijas darbnīcām. Domājot par plašākām krājuma reprezentācijas iespējām un atbilstošām izstāžu telpām, nākotnē iecerēts atgriezties arī pie saimniecības ēku kompleksa rekonstrukcijas vāgūža un staļļa vietā, lai tā rezultātu būtu pilnībā atjaunots arī muižas apbūves plānojums un raksturs.

Durbes pils kompleksa plānojums atspoguļo klasicisma estētiku un labiekārtojuma principus, tāpēc plānots pakāpeniski (pa posmiem) atjaunot apbūvētās teritorijas un zaļās zonas līdzsvaru, lielu uzmanību vēsturisko ēku un būvju atjaunošanai un uzturēšanai, un zudušo būvapjomu rekonstrukcijai, pievēršot uzmanību arī stādījumu, taku un celiņu, dīķu sistēmas rekonstrukcijai un stāvlaukumu izbūvei. Labiekārtojuma projektēšanas gaitā tiks risināti vides pieejamības jautājumi, ievērtējot universālos vides dizaina principus un nodrošinot saudzīgu attieksmi pret vēsturisko substanci.

Visi pieejamie resursi tiek ieguldīti, lai pārvērstu Durbes pils kompleksu par vietējiem iedzīvotājiem un tūristiem, kā arī mantojuma nozares un radošo industriju pārstāvjiem pievilcīgu objektu, kas ir restaurēts visā tā krāšņumā un apjomā, kas ne tikai reprezentē Kurzemes aristokrātiskās kultūras un mākslas vērtības, bet arī atklāj 19. gs./20. gs. sākuma sadzīves kultūru muižās – gan muižas īpašnieku, gan kalpotāju skatījumā – un rosina pievērst uzmanību lietām, kas agrāk netika novērtētas.

Stratēģijas ieviešanas uzraudzība

Tukuma novada pašvaldības iestādes “Tukuma muzejs” vidēja termiņa stratēģiju apstiprina Tukuma novada dome. Stratēģiju sagatavoja Muzeja darba grupa direktores Agritas Ozolas vadībā. Tukuma muzeja darbību pārrauga un vajadzības gadījumā konsultē vai sniedz atbalstu pašvaldības vadība un tās struktūrvienību speciālisti, ieskaitot auditoru. Stratēģiju iesniegšanai pašvaldībā sagatavo direktors. Atzinumu sniedz Tukuma muzeja Zinātniski metodiskā padome, kas arī seko stratēģijas izpildes procesam un katru gadu to pārskata.

Sagatavoja
Agrita Ozola
27842839

Domes priekšsēdētājs

Gundars Važa